महाराष्ट्र जनशक्ती

ई-पेपर (पीडीएफ) आवृत्ती व्हॉट्सअप आणि सोशल मीडियावर शेअर करण्यास परवानगी आहे!

महाराष्ट्रातील प्रत्येक तालुक्यात प्रतिनिधी नेमणे आहे. बातम्या व जाहिराती ७५८८००५००२ या नंबरवर व्हाट्सअॅप करा.

महाराष्ट्रातील जनसामान्यांच्या न्याय्य व हक्कासाठी लढणारी शक्ती

महाराष्ट्र जनशक्ती

मुख्य संपादक : प्राचार्य डॉ. हसन इनामदार

छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद) | वर्ष : तिसरे | अंक : २९७ वे | दिनांक : २५/१०/२०२६ | वार : रविवार

‘शिंदेंनी उठाव केला नसता, तर १०६ आमदार असूनही भाजप घरी बसले असते’ - संजय गायकवाड

मुंबई : एकनाथ शिंदे आणि मनोज जरांगे यांच्यात दुरावा निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला जात असल्याचा आरोप शिवसेनेचे आमदार संजय गायकवाड यांनी केला आहे. भाजपचे आमदार आणि कार्यकर्ते बोलताना दिसणाऱ्या एका क्लिपचा संदर्भ देत गायकवाड यांनी हा आरोप केला. तसेच, एकनाथ शिंदे यांनी बंड करून राज्याच्या राजकारणात वेगळी भूमिका घेतली नसती, तर भाजपचे १०६ आमदार असूनही पक्षाला सत्तेबाहेर बसावे लागले असते, असा टोला त्यांनी भाजपला लगावला. महाराष्ट्रात २३६ जागांवर मिळालेल्या यशामागे एकनाथ शिंदे यांचा चेहरा पुढे केल्याची भूमिकाही त्यांनी मांडली.

संजय गायकवाड यांनी संबंधित ऑडिओ-व्हिडिओ क्लिपचा उल्लेख करत भाजपमधील काही लोकांच्या वक्तव्यांवर प्रश्न उपस्थित केले. एकनाथ शिंदे आणि मनोज जरांगे यांच्यात मतभेद निर्माण करून त्यांना एकमेकांपासून दूर करण्याचे षडयंत्र रचले जात असल्याचे या प्रकरणातून दिसत असल्याचा आरोप त्यांनी केला. शिंदे आणि जरांगे यांच्यातील संबंधांवरून सुरू असलेल्या चर्चेच्या पार्श्वभूमीवर गायकवाड यांच्या या विधानाला महत्त्व प्राप्त झाले आहे.

क्लिपमध्ये भाजपचे आमदार, लोकप्रतिनिधी किंवा कार्यकर्ते बोलताना दिसत असल्याचे सांगत गायकवाड यांनी या वक्तव्यांमागील हेतूवर संशय व्यक्त केला. मात्र, संबंधित क्लिपचा संपूर्ण संदर्भ आणि त्यातील वक्तव्यांची स्वतंत्र पुष्टी उपलब्ध नसल्याने या आरोपांबाबत अधिकृत स्पष्टीकरण महत्त्वाचे ठरणार आहे.

एकनाथ शिंदे यांच्या नेतृत्वाखाली झालेल्या बंडाचा आणि त्यानंतरच्या सत्तास्थापनेचा संदर्भ देत संजय गायकवाड यांनी भाजपला सुनावले. ते म्हणाले, “एकनाथ शिंदे साहेब मुख्यमंत्री नसते, जर त्यांनी उठाव केला नसता, तर तुमचे १०६ आमदार असून तुम्ही घरी बसले असते. हे भाजपने विसरू नये.”

या वक्तव्यातून गायकवाड यांनी महाराष्ट्रातील सत्तास्थापनेत एकनाथ शिंदे यांच्या भूमिकेचे महत्त्व अधोरेखित केले. भाजपकडे १०६ आमदार असले, तरी राज्यात सत्ता स्थापन करण्यासाठी शिंदे यांच्या नेतृत्वाखालील गटाची भूमिका निर्णायक ठरल्याचा त्यांचा दावा आहे. शिंदे यांनी घेतलेल्या राजकीय भूमिकेमुळेच भाजपला राज्यात सत्तेत सहभागी होण्याची संधी मिळाली, असा युक्तिवाद त्यांनी केला.

महाराष्ट्रातील निवडणुकीतील यशाचाही उल्लेख संजय गायकवाड यांनी केला. “ज्या २३६ जागा आल्या, त्याही एकनाथ शिंदे साहेबांचा चेहरा महाराष्ट्रासमोर तुम्ही केला म्हणून आल्या,” असे ते म्हणाले. या विधानातून त्यांनी निवडणुकीतील यशाचे श्रेय देताना एकनाथ शिंदे यांच्या नेतृत्वाला महत्त्व दिले. शिंदे यांचा चेहरा मतदारांसमोर ठेवल्यामुळे महायुतीला फायदा झाल्याचा दावा त्यांनी केला. भाजपने केवळ स्वतःच्या संख्याबळाच्या आधारे राजकीय यशाचे मूल्यमापन करू नये, असा अप्रत्यक्ष संदेशही त्यांच्या वक्तव्यातून देण्यात आला.

'Gen-Z' आणि 'Gen-Alfa'कडे माहिती भरपूर, पण ज्ञानाचा अभाव - देवेंद्र फडणवीस

नागपूर : राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी माहिती आणि ज्ञानातील फरकावर भाष्य करताना म्हटले आहे की, जेन झी आणि जेन अल्फा हे माहितीच्या स्फोटाच्या काळात, तंत्रज्ञानाच्या स्फोटाच्या काळात जन्मले आहेत. त्यामुळे त्यांच्याकडे माहिती भरपूर आहे. मात्र, त्या माहितीवर आधारित ज्ञान (नॉलेज) त्यांच्याकडे नाही. त्यामुळे या काळातील विद्यार्थी, तरुणांकडे असलेल्या माहितीला ज्ञानात रुपांतरित करण्याची जबाबदारी शिक्षक, मुख्याध्यापकांवर आहे.

नागपूर येथील नवव्या आंतरराष्ट्रीय प्राचार्य शैक्षणिक परिषदेत बोलताना देवेंद्र फडणवीस म्हणाले, सर्व विकसित देशात त्यांचं शैक्षणिक अभ्यासक्रम मातृभाषेत आहे. तर सर्व विकसनशील देशात शैक्षणिक अभ्यासक्रम त्यांच्यावर राज्य करून गेलेल्या देशाच्या भाषेत आहे. नवीन एज्युकेशन पॉलिसी म्हणूनच मातृ भाषेत शिक्षण देण्यावर भर देते. पाच वर्षांपर्यंत मुलांचा मानसिक विकास तीव्रतेने होतो. त्याकाळात मातृ भाषेत मुलांसोबत होणारी बातचीत त्यांच्या मानसिक विकासात महत्वाची भूमिका बजावते.

पुढे बोलताना देवेंद्र फडणवीस म्हणाले, आज सर्वजण बोलतात की आजचा विद्यार्थी मोबाईलमध्ये गुंतला गेला आहे. मात्र आम्ही सर्वही तेवढेच मोबाईलमध्ये व्यस्त आहोत. आमचा ही अटेंशन स्पॅन काही सेकंदाचा राहिला आहे. त्यामुळे मोबाईल आणि सोशल मीडियाला पूर्णपणे नाकारण्याची गरज नाही, तर त्याचा वापर कसा करायचा, यावर लक्ष देण्याची गरज आहे.

तसेच शहरी आणि ग्रामीण भागामध्ये टेक्नॉलॉजिकल गॅप आहे. मात्र, आता ती गॅप कमी होत आहे. ५ वर्षात ती देखील राहणार नाही. AI कडे मानवी संवेदना नाही. एथिक्स नाही आणि हेच सर्व आपल्या शैक्षणिक सिस्टमचे मूल्ये आहे. जे AI कडे नाही. नितीश भारद्वाज यांनी आमच्या सरकारकडे काही अपेक्षा व्यक्त केल्या, आम्ही नक्कीच त्याचा विचार करू, असेही देवेंद्र फडणवीस यांनी यावेळी म्हटले.

सुषमा अंधारेंचा एकनाथ शिंदे-देवेंद्र फडणवीसांवर हल्लाबोल

मुंबई : महाराष्ट्राच्या राजकारणात सध्या मनोज जरांगे पाटील यांनी ऐकवलेल्या ऑडिओ क्लिपवरून मोठी चर्चा सुरू आहे. या क्लिपच्या पार्श्वभूमीवर शिवसेना ठाकरे गटाच्या उपनेत्या सुषमा अंधारे यांनी सोशल मीडियावर पोस्ट करत सत्ताधारी नेत्यांवर जोरदार टीका केली आहे. उद्धव ठाकरे यांच्याविरोधात कथित फेक नरेटिव्ह तयार करण्याबाबत चर्चा झाल्याचा आरोप करत अंधारे यांनी या प्रकरणावर संताप व्यक्त केला. तसेच, शिंदे-फडणवीस यांना उद्देशून ‘कर्मा रिटर्न्स’ असा इशाराही त्यांनी दिला. या ऑडिओ क्लिपमुळे राजकीय वर्तुळात आरोप-प्रत्यारोपांना वेग आला आहे.

मनोज जरांगे यांनी दोन दिवसांपूर्वी पत्रकार परिषदेत ऑडिओ क्लिपचा काही भाग ऐकवला होता. त्यानंतर सुषमा अंधारे यांनी सुरुवातीला या क्लिपचा सुमारे दीड मिनिटांचा भाग ऐकल्याचे सांगितले. मात्र, त्यानंतर संपूर्ण ३० ते ३२ मिनिटांची ऑडिओ क्लिप ऐकल्यानंतर आपल्याला धक्का बसल्याचे त्यांनी पोस्टमध्ये नमूद केले.

या क्लिपमध्ये सुशील कुलकर्णी आणि अतुल भातखळकर यांच्यासह काही व्यक्ती उद्धव ठाकरे यांच्याबाबत कथित फेक नरेटिव्ह कसे तयार करता येईल, यावर चर्चा करत असल्याचा आरोप अंधारे यांनी केला. एखाद्या राजकीय नेत्याची प्रतिमा मलिन करण्यासाठी वेगवेगळ्या पद्धतींचा वापर करण्याबाबत चर्चा झाल्याचा दावाही त्यांनी केला.

अंधारे यांच्या मते, एखाद्या व्यक्तीविरोधात सातत्याने चुकीची माहिती पसरवून जनमत प्रभावित करण्याची रणनीती आखली जात असल्याचे या ऑडिओ क्लिपमधून दिसते. मात्र, क्लिपमधील संभाषणाची सत्यता आणि त्यातील व्यक्तींची ओळख स्वतंत्रपणे पडताळणे आवश्यक आहे.

सुषमा अंधारे यांनी आपल्या पोस्टमध्ये उद्धव ठाकरे यांच्याविरोधात कथित बदनामीची मोहीम राबवण्याच्या प्रयत्नांवर आक्षेप घेतला. विविध यूट्यूब चॅनेलच्या माध्यमातून चुकीचे कथानक पसरवण्याची रणनीती आखली जात असल्याचा आरोप त्यांनी केला.

मनोज जरांगे यांच्या आंदोलनाला शरद पवार यांचे पाठबळ आहे किंवा उद्धव ठाकरे यांच्याकडून या आंदोलनाला मदत केली जात आहे, असे वारंवार सांगून लोकांच्या मनात विशिष्ट धारणा निर्माण करण्याचा प्रयत्न होत असल्याचे अंधारे यांनी म्हटले. त्यांनी या मुद्द्यावरून संबंधित व्यक्तींवर टीका करत, राजकीय विरोधकांची प्रतिमा खराब करण्यासाठी माध्यमांचा वापर केला जात असल्याचा आरोप केला. अशा प्रकारच्या कथित रणनीतीमुळे केवळ राजकीय नेत्यांचेच नव्हे, तर पत्रकारितेच्या विश्वासार्हतेही नुकसान होऊ शकते, असे त्यांचे म्हणणे आहे.

या पोस्टमध्ये सुषमा अंधारे यांनी सुशील कुलकर्णी आणि अतुल भातखळकर यांच्यावरही निशाणा साधला. उद्धव ठाकरे यांना बदनाम करण्यासाठी कोणत्या प्रकारचे कथानक तयार करता येईल, यावर ऑडिओ क्लिपमध्ये चर्चा झाल्याचा आरोप त्यांनी केला. वाढवण बंदरासारख्या प्रकल्पांबाबत विरोधी भूमिका घेणाऱ्या व्यक्तींना देशविरोधी ठरवणे किंवा त्यांना परदेशातून आर्थिक मदत मिळत असल्याचे कथानक तयार करणे, अशा बाबींवर चर्चा झाल्याचा दावाही अंधारे यांनी पोस्टमध्ये केला.

या कथित चर्चेच्या अनुषंगाने त्यांनी वृत्तपत्रांच्या भूमिकेवरही प्रश्न उपस्थित केले. माध्यमांच्या विश्वासार्हतेशी संबंधित विषय असल्याने या प्रकरणाकडे गांभीर्याने पाहिले पाहिजे, असे त्यांनी म्हटले. मात्र, या आरोपांची स्वतंत्र पुष्टी झालेली नसल्याने त्यांना अंधारे यांनी केलेले दावे म्हणूनच पाहणे आवश्यक आहे.

महाराष्ट्र जनशक्ती

website: www.maharashtrajanshaktinews.com

छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद), रविवार २५ ऑक्टोबर २०२६

आदिवासी कष्टकरी वनहक्क दावेदारांचा तहसील वर एल्गार

कन्नड(अरुण थोरात): सत्यशोधक कम्युनिस्ट पक्ष, सत्यशोधक महिला सभा, सत्यशोधक शेतकरी सभा, संयुक्त किसान सभा, सत्यशोधक ग्रामीण कष्टकरी सभेच्या वतीने कन्नड तालुक्यातील आदिवासी व इतर पारंपारिक वनहक्कदावेदार शेतकरी आदी कष्टकऱ्यांच्या विविध मागण्यांसाठी कन्नड तहसील येथे मोर्चा चे आयोजन करण्यात आले होते.यावेळी तहसीलदार कन्नड यांना दिलेल्या निवेदनात,कन्नड तालुक्यातील वनहक्कदावेदारांना २०२० च्या धर्तीवर दुष्काळी मदत जाहीर करावी, प्रलंबित वनहक्क दावे निकाली काढावेत, भूमीहीन शेतमजूरांना एक वर्षापर्यंत दरमहा पाच हजार रुपये मदत द्यावी, मंजूर वनहक्कदावेदारां ना सात बारा उतारे द्यावेत, ग्रामसभेत मंजूर ठरावातील वनहक्कदावे तात्काळ निकाली काढावेत. जनविरोधी वीज कायदा रद्द करावा. अन्न सुरक्षा कायद्याची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करावी. आदिवासींच्या घटनात्मक हक्कांचे संरक्षण करावे. अनुसूचित जमाती यादीतील बोगस जातप्रमाणपत्र बाबत तक्रारींची चौकशी करावी. रोजगार हमी योजनेत मागणी करण्यात आलेल्यांना रोजगार उपलब्ध करुण द्यावा. आदिवासी महिला मुलींवर झालेल्या अत्याचारांची निष्पक्षपणे चौकशी करावी. शेतकऱ्यांना दुष्काळी मदत तात्काळ देण्यात यावी. आदी मागण्या करणारे निवेदन तहसीलदार कन्नड यांना देण्यात आले. याप्रसंगी सत्यशोधक ग्रामीण कष्टकरी सभेचे तालुकाध्यक्ष कॉम्रेड रतन मधे,दिनकर दाभाडे, बाळू मेंगाळ, बुधा गावंडे, श्याम गांगड, भावराव मधे, सखाराम वाजे, साडू माळी, मावजी दोरे, तुळशीराम खडके, वसंत सोनावणे, रामा गांगड, सनाजी उघडे, भीमा गांगड, सनाजी उघडे, पार्वतीबाई उघडे, अर्जुन उघडे, विष्णू थोरात, छगन सोनावणे आदींसह आदिवासी बाधव, शेतकरी, शेतमजूर, कार्यकर्ते उपस्थित होते.

आपापसातील संबंधाबरोबरच व्यवहार सुसह्य होण्यासाठी कौशल्य तुमचे महत्त्वाचे ठरतात - रमेश हंगरगे

उदगीर (प्रतिनिधी) : आयुष्य सुखी करायचे असेल तर एक दुसऱ्याला समजून घेणे अनिवार्य आहे. इतरांशी संबंध प्रस्थापित करत असताना कौशल्य तुमचे, जीवन कसं जगावं? यासाठी महत्त्वाचे ठरतात, त्यामुळे संबंध सलोख्याचे होऊन व्यवहार सुसह्य होतात असे मत रमेश हंगरगे यांनी व्यक्त केले. चला कवितेच्या बनात या उपक्रमांतर्गत गेल्या सोळा वर्षापासून सातत्याने चालू असलेल्या वाचक संवादाचे ३७१ वे पुष्प श्रीमती प्रेमला नळगिरे यांच्या अध्यक्षतेखाली संपन्न झाले. यावेळी आदर्श शिक्षक, सेवानिवृत्त केंद्रप्रमुख श्री रमेश हंगरगे यांनी श्री अनंत खेर लिखित कौशल्य तुमचे, जीवन कसं जगावं? या साहित्यकृतीवर अत्यंत विनोदी शैलीत अगदी सहजतेने संवाद साधला. यावेळी बोलताना ते म्हणाले की मानवी शरीर हा एक अद्भुत चमत्कार आहे. जस हे शरीर टिकवण्यासाठी अन्न-पाणी याची गरज असते तसं आपल्या शरीरातच अदृश्य स्वरूपाने असलेल आपलं मन स्तुति ऐकण्यासाठी आसुसलेला असत. मात्र स्तुती ही व्यक्ती पेक्षा कार्याची करावी त्यामुळे त्या कार्यास शरीरही साथ देतें. यानंतर झालेल्या चर्चेत उपस्थितांपैकी तुळशीदास बिरादार, मोहनराव निडवंचे, सूर्यकांत पांचाळ यांच्यासह अनेकांनी सहभाग नोंदवला. यावेळी उपस्थितांना जन्म दिनाची ग्रंथ भेट देण्यात आली. शेवटी अध्यक्षीय समारोपात श्रीमती प्रेमला नळगिरे म्हणाल्या की, वाचक संवाद हा एक परिपूर्ण कार्यक्रम आहे. कारण यात तज्ञ व अभ्यासू व्यक्तींना पाचारण केलं जातं. इथे स्वतःची कौशल्य वापरून श्रोत्यांना मंत्रमुग्ध केले जाते. सुखी जीवनासाठी तुमची कौशल्य वापरा असा संदेश लेखकाने या पुस्तकाच्या माध्यमातून दिलेला आहे असेही त्या म्हणाल्या. मुरलीधर जाधव साहेब यांनी या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन केले तर आभार गोविंदराव सावरगावे यांनी मांडले.

या कार्यक्रमाचे यशस्वीततेसाठी प्रा. राजपाल पाटील, हनुमंत म्हेत्रे, संजय गिरी, तुकाराम बिरादार, प्रा.सुरेश शिंदे बेंबरेकर , प्रा. राजेंद्र एकंबेकर, यशवंत बिरादार व संयोजक अनंत कदम यांच्यासह अनेकांनी परिश्रम घेतले.

निरगुडी लघु प्रकल्पातील पाणीसाठा घटतोय; भविष्यात पाणीटंचाईचे संकट?

खुलताबाद (सनिराम गावंडे) : निरगुडी लघु प्रकल्पातील पाणीसाठ्यात झपाट्याने घट होत असल्याचे चित्र दिसून येत आहे. सध्या उन्हाची तीव्रता वाढल्यामुळे धरणातील पाण्याचे बाष्पीभवन होत असून, त्याचा परिणाम पाणीसाठ्यावर होत आहे. धरणात सध्या ९३ टक्के पाणीसाठा उपलब्ध असला, तरी पाण्याची घटती पातळी पाहता भविष्यातील पाणी नियोजनाचा प्रश्न महत्त्वाचा ठरणार आहे.उन्हाची तीव्रता वाढल्याने जलसाठ्यातील पाण्याचे बाष्पीभवन वाढते. त्यामुळे धरणातील पाण्याची पातळी कमी होण्याची शक्यता आहे. निरगुडी बु लघु प्रकल्पात सध्या ९३ टक्के पाणीसाठा असल्याने तूर्तास समाधानकारक स्थिती असली, तरी आगामी काळात उन्हाचा वाढता तडाखा कायम राहिल्यास पाणीसाठ्यावर त्याचा परिणाम होऊ शकतो.या लघु प्रकल्पावर ठाकरवाडी, भिलवाडी, देवठाणवाडी,बोहळी तांडा,चिंचोली ,पळसगाव, कौटगाव,निरगुडी बु/ खुप ,तिसगाव या गावांना शेती साठी व पिण्यासाठी पीणी पुरवठा केला जातो सद्या कोरडा दुष्काळ पडल्यामुळे धरणातील सर्व मोटारी गॅस पाईप पाटबंधारे विभागाने काढून फेकले आहेत.पाण्याचा अपव्यय टाळण्याची गरजधरणातील उपलब्ध पाणीसाठा हा ठाकरवाडी, भिलवाडी देवठाणवाडी,बोहळी तांडा,या गावांना महत्त्वाचा आहे. ठाकर वाडीला आजही पाणी टंचाई चालू आहे त्यामुळे पाण्याचा वापर जपून करणे, अनावश्यक पाणीउपसा टाळणे आणि उपलब्ध जलसाठ्याचे योग्य नियोजन करणे आवश्यक आहे. संबंधित प्रशासनाने धरणातील पाण्याच्या पातळीवर नियमित लक्ष ठेवून आवश्यक उपाययोजना करण्याची गरज आहे.भविष्यातील पाणीटंचाई टाळण्यासाठी नियोजन आवश्यकसध्या धरणात ९३ टक्के पाणीसाठा असला, तरी उन्हाची तीव्रता आणि बाष्पीभवनामुळे पाणीसाठ्यात होणारी घट याकडे दुर्लक्ष करून चालणार नाही.

आगामी काळात नागरिकांना आणि शेतकऱ्यांना पाण्याची कमतरता भासू नये, यासाठी आतापासूनच पाण्याचे योग्य नियोजन करणे महत्त्वाचे ठरणार आहे.निरगुडी बु लघु प्रकल्पातील पाणीसाठा टिकवून ठेवण्यासाठी नागरिक, शेतकरी आणि प्रशासन यांनी पाण्याच्या वापराबाबत जागरूक राहणे ही काळाची गरज आहे.

वाचक व्यासपीठ अंतर्गत गिरीश जोशी उलगडणार त्यांचा गझल प्रवास

छत्रपती संभाजीनगर : जीवन विकास ग्रंथालय आयोजित 'वाचक व्यासपीठ' उपक्रमांतर्गत आयोजित, १० व्या साप्ताहिक बैठकीत प्रसिद्ध गझलकार 'गिरीश जोशी' हे त्यांच्या बहुचर्चित 'मी दिवा विझवला नाही' या गझल संग्रहावर मनमोकळा संवाद साधणार आहेत. त्यासोबतच आतापर्यंतचा गझल प्रवास उलगडणार आहेत तसेच काही निवडक बहारदार गझला ऐकणार आहेत. हा कार्यक्रम सोमवार, २६ ऑक्टोबर २०२६ सायंकाळी ठीक ६:०० वाजता ,जीवन विकास ग्रंथालयाचे ग्रंथमित्र भा.बा. आर्वीकर सभागृह,१९५, टिळक नगर, छत्रपती संभाजीनगर येथे होईल. आपणास नम्र विनंती की या साहित्यिक संवादाचा आनंद घेण्यासाठी जास्तीत जास्त संख्येने उपस्थित राहाव असे आवाहनऱ्या. अंबादासराव जोशी (अध्यक्ष)डॉ. राजशेखर बालेकर (कार्यवाह)नितीन कंधारकर (कोषाध्यक्ष)नृसिंह कुलकर्णी (सहकार्यवाह)ह्यांनी केले आहे.

जाहिरात दर

१.	पूर्ण पान (मल्टीकलर)	५०००/-
२.	अर्धे पान (मल्टीकलर)	३०००/-
३.	पाव पान (मल्टीकलर)	२०००/-
४.	शुभेच्छा जाहिरात	६००/-

महाराष्ट्र जनशक्ती

website: www.maharashtrajanshaktinews.com

छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद), रविवार २५ ऑक्टोबर २०२६

मराठा आरक्षण इंद्रा सहानी प्रकारणांतील निर्देशांचे उल्लंघन ठरेल -वरिष्ठ वकील संचेती

मुंबई (प्रतिनिधी) : शुक्रवार २३ ऑक्टोबर २०२६ रोजी मराठा आरक्षणाची सुनावणी मुंबई उच्च न्यायालयात न्या.कर्णिक न्या.मारणे न्या.जमादार यांचे घटनापीठा पुढे झाली.याचिकाकर्ते संजीत शुक्ला यांच्यातर्फे सीनियर कौन्सिल संचेती यांनी युक्तिवाद केला. पुढील तारीख ०५ नोव्हेंबर रोजी होणार . या सुनावणीस शासनाच्या वतीने काही अधिकारी आले.जे मागील काही सुनावणीस नियमित येत नव्हते.काल राज्याचे महाधिवक्ता यांचे दालनात झालेल्या बैठकीला २ वर्षाने मंत्रिमंडळ उपसमिती चे अध्यक्ष आणि शासनाचे विधी सचिव आणि शासनाचे अधिकारी उपस्थित होते. ही मिटिंग व्हावी यासाठी प्रथमतः मराठा आरक्षण मंत्रिमंडळ उपसमितीची बैठक होत नव्हती ती सह्याद्री अतिथी गृह मुंबई येथे झाल्यानंतर हालचाल झाली.ही बैठक झाल्यानेच ही हालचाल झाली नाहीतर न्यायालयात काय सुरू आहे याची विचारपूस सरकार कडे कोणी केल्याचे दिसत नाही. सगळे हवेत होते.या बैठकीत मराठा समाजाच्या वतीने अनवानी असणारे एकमेव जेष्ठ अभ्यासक उच्च न्यायालयातील सर्वच प्रकारणात असलेले मुख्य हस्तक्षेप याचिकाकर्ता डॉ राजेंद्र दाते पाटील यांनी दि. ९ ऑगस्ट ते २४ ऑगस्ट २०२६ दरम्यान छत्रपती संभाजीनगर येथे राज्य भरातून समर्थन असलेले अन्नत्याग उपोषण आंदोलन पुकारले होते त्यात डॉ राजेंद्र दाते पाटील यांच्या मुख्य मागण्या केजी ते पीजी पर्यंत मराठा समाजाला ओबीसी सारख्या सर्व सवलती देण्यासाठी जी आर मध्ये दुरुस्ती आवश्यक असुन,मराठा समाजाला ओबीसी सारख्या सर्व सवलती के.जी. ते पी.जी. लेव्हल पर्यंत देतांना तांत्रिक,अतांत्रिक, वैद्यकीय शिक्षण,नोकरीतील नियुक्त्या -बढती आदी सर्व सवलती लागु करून खाजगी विद्यापीठ, डिम्ड युनिवार्सिटी मध्ये सुद्धा ओ.बी.सी सारख्या सवलती द्याव्यात या मध्ये वयाची अट शिथिलता तर द्यावीच परंतु ओबीसी आणि मराठा समाजातील निर्माण झालेली स्थिती कायम स्वरूपी मिटवण्या साठी "अराजकीय आरक्षण " हा शब्द आणि वरील प्रमाणे दुरुस्ती करणारा सुधारीत शासनादेश तात्काळ निर्गमित करावे ही सुद्धा अंत्यन्त महत्वाची त्यांची गेली एक दशका पासूनची मागणी असुन याच सोबत त्यांनी सारथीला पाच हजार कोटींचा निधी तर स्व. आण्णासाहेब पाटील महामंडळास दहा हजार कोटी निधी,कर्ज मर्यादेत वाढ, व्याज परतावा, रखडलेल्या नियुक्त्या,आज पर्यंतची आंदोलन काळा तीलसर्व गुन्हे वापस घेणे आदी मागण्या बाबतचे जोरदार सादरी करण त्यांनी सविस्तरपणे मांडले होते. त्यानुसार आता एसइबीसी न्यायालयीन प्रकारणासाठी हस्तक्षेप याचिकाकर्ता, विधिज्ञ व अधिकारी यांची बैठक ऑक्टोबर शेवटी किंवा नोव्हेंबर पहिल्या आठवड्यात मुंबईत होणार आहे.मराठवाड्यातील आरक्षणा बाबत स्वतंत्र बैठक मुंबईत आयोजनाचे नियोजन होऊन इतर मागण्याची पूर्तता करण्यासाठी दर दोन महिन्यात एकदा मुंबईत बैठक घेण्याचे एक मताने ठरले आहे आणि हाच सर्व परिणाम त्यांच्या अन्नत्याग आंदोलनाचा झाला असुन शहीद काकासाहेब शिंदे स्मारक जागेचे सर्वेक्षण होणारमहसूलमंत्री बावणकुळे यांचे आदेशा नुसार १० कोटीचे शहीद काकासाहेब शिंदे स्मारक जागेचे सर्वेक्षण होणार असुन हा अन्नत्याग उपोषण आंदोलन कर्ते डॉ.राजेंद्र दाते पाटील यांचे अन्नत्याग आंदोलना चा परिणाम कृतीत दिसून येत आहे.हुतात्मा स्वर्गीय काकासाहेब शिंदे तसेच आरक्षणासाठी बलिदान देणाऱ्या सर्व हुतात्म्यांच्या स्मरणार्थ कायगाव येथे भव्य असे प्रेरणादायी " मराठा हुतात्मा स्तंभ स्मारक " तयार करण्यासाठी पाच एकर जागा आणि पाच कोटीचा निधी देण्याची प्रक्रिया सुरु झाली असुन मराठा आरक्षण मंत्रिमंडळ उपसमिती अध्यक्ष राधाकृष्ण विखे पाटील यांनी जिल्हाधिकारी छत्रपती संभाजीनगर यांना आदेश दिले आहे.एवढ्या महत्वपूर्ण विषयाबद्दल हे आरक्षण ज्यात मराठा समाजाचा सामाजिक शैक्षणिक आर्थिक मागासलेपण आणि अप्रत्यक्ष कुणबी मराठा याचा संदर्भ आहे याची इतकी हेळसांड व दुर्लक्ष परवडणारे नाही. समस्त मराठा समाजाच्या वतीने आरक्षण मिळणार नाही तो पर्यंत पायात चप्पल बुट न घालण्याचा प्रण करून अनवानी असणारे एकमेव जेष्ठ अभ्यासक मुख्य हस्तक्षेप याचिकाकर्ता डॉ राजेंद्र दाते पाटील हे कुठलाही गाजावाजा न करता मागील ४५ सुनावणी दरम्यान सातत्याने उपस्थित होते. थोडा इतिहास समजावून घेऊ! एस ई बी सी आरक्षण- २०१८ लागू असलेल्या काळात शासकीय व निमशासकीय सेवांमध्ये तसेच महामंडळे व अनुदानित शिक्षणसंस्थामध्ये कायमस्वरूपी नोकरीस लागलेल्या उमेदवारांची संख्या सुमारे १०४०० आहे.३० नोव्हेंबर २०१८रोजी एस ई बी सी आरक्षण लागू केल्याने त्या काळात मराठा तरुण तरुणींना शिक्षण व शासकीय सेवेत प्रत्यक्ष फायदा झाला. विविध महाविद्यालांमध्ये व व्यावसायिक अभ्यासक्रमां साठी लाखो शैक्षणिक प्रवेश झाले. तसेच वैद्यकीय प्रवेशातून सुमारे २४०० डॉक्टर झाले.मुंबई उच्च न्यायालयात टिकलेले आरक्षण सर्वोच्च न्यायालयात फेटाळले गेले. त्यानंतर ई डब्लू एस लागू झाले असताना ते नाकारले गेले.त्यामुळे नव्या १०२ व्या घटना दुरुस्ती नंतर पुन्हा न्यायमूर्ती सुनील शुक्रे यांच्या मागासवर्ग आयोगाची शिफारस घेऊन पुन्हा मराठा समाजाला १० % आरक्षण दिलेत्या प्रमाणे शैक्षणिक प्रवेश व सुरू असलेली नोकरभरती यात अंमल बजावणी सुरू आहे. एस ई बी सी २०२४ च्या नवीन आरक्षणांतर्गत पोलीस भरतीत १६१४, स्थानिक स्वराज्य संस्था ३६१ शिक्षक,पवित्र पोर्टल मार्फत ९८६ शिक्षक, हे नोकरीत लागले आहेत आणि त्यांचे भवितव्य या निकालावर अवलंबून आहे.ते ही या सुनावणीला येऊन सहभागी होत नाहीत.मात्र जेष्ठ अभ्यासक मुख्य हस्तक्षेप याचिका कर्ता डॉ राजेंद्र दाते पाटील हे आपली बॅग व त्यातील कागदपत्राचे ओझे घेउन न्यायालयात उपस्थित असतात पण यापूर्वी कायम स्वरूपी शासकीय नोकरीला लागलेले १०४०० उमेदवार किंवा समन्यवयक सामाजिक उत्तर दायित्व म्हणून न्यायालयीन लढ्यात कधीही येत नाहीत.त्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी टीम मुंबईचे रामचंद्र शेडगे सहकारी अनिल सुर्वे, बाळासाहेब इंगळे, सदाशिव बानुगडे,संतोष शेजवळ, संतोष दळवी,मारुती देसाई,राकेश वासुदेव, पांडुरंग रोडे,सुभाष देसाई, दिनेश पवार, शैलेश शिंदे सुशील निकम, विवेक शिंदे,अंतोष कांबळे, रवींद्र शिंदे आदी मान्यवर उपस्थित असतात २३ ऑक्टोबरच्या सुनावणी साठी टीम मुबंईचे प्रफुल्लभाऊ पवार,रुपेश मांजरेकर,अनिलभाऊ शिंदे यांची वाढ मात्र झाली आहे.राज्यातील शासन सेवेत, स्थानिक स्वराज्य संस्था, महामंडळे यामध्ये एस ई बी सी मधून नोकर भरती व शिक्षण संस्थात शैक्षणिक प्रवेश सुरू आहेत. शासकीय वैद्यकीय प्रवेश ६७० व खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालये, उच्च व तंत्र शिक्षण प्रवेश सुरू आहेत. ते ही येत नाहीत. हे वास्तव आहे असे प्रतिपादन समाज माध्यमावर अखिल भारतीय मराठा महासंघाचे अध्यक्ष राजेंद्र कोंढरे केले आहे.

रामपुरी येथील १९ वर्षीय तरुणाची गळफास घेऊन आत्महत्या

दौलताबाद (जावेद अहमद) : पोलीस ठाण्याच्या हद्दीतील रामपुरी येथे एक धक्कादायक घटना उघडकीस आली आहे. येथील एका १९ वर्षीय तरुणाने आपल्या राहत्या घरी गळफास घेऊन जीवनयात्रा संपवली. राहुल सोमीनाथ सोनवणे (वय १९, रा. रामपुरी, दौलताबाद, जि. छ. संभाजीनगर) असे मृत तरुणाचे नाव आहे. या प्रकरणी दौलताबाद पोलीस ठाण्यात अकस्मात मृत्यूची नोंद करण्यात आली आहे. मिळालेल्या माहितीनुसार, २२ ऑक्टोबर २०२६ रोजी दुपारी ४:४५ वाजेच्या सुमारास राहुल हा त्याच्या राहत्या घरी गळफास घेतलेल्या गंभीर अवस्थेत मिळून आला. कुटुंबियांनी आणि स्थानिकांनी त्याला तातडीने प्रथमोपचारासाठी शासकीय दवाखाना, दौलताबाद येथे दाखल केले. मात्र, त्याची प्रकृती चिंताजनक असल्याने पुढील उपचारासाठी छत्रपती संभाजीनगर येथील घाटी रुग्णालयाच्या अपघात विभागात हलवण्यात आले. घाटी रुग्णालयातील मुख्य वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी (CMO) तपासणी केली असता, संध्याकाळी ६:१५ वाजता त्याला मृत घोषित केले. दौलताबाद पोलीस स्टेशनमध्ये अकस्मात मृत्यूची नोंद करण्यात आली आहे. पुढील तपास बी. एल. अहिरे या प्रकरणाचा पुढील तपास करत आहेत. तरुणाच्या आत्महत्येचे नेमके कारण अद्याप समजू शकलेले नाही.

महाराष्ट्र जनशक्ती

website: www.maharashtrajanshaktinews.com

छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद), रविवार २५ ऑक्टोबर २०२६

पक्ष्यांची कोजागिरी

साजरी करावी कोजागिरी
आले पक्ष्यांच्या मनी
चंद्राच्या शितल प्रकाशात
पक्षी जमू लागले वनी

बगळा घेऊन आला
काजू, बदाम, पिस्ता
शेव , चिवडा नि लाडूचा
चिमणीने बनविला नास्ता

हिरवा कोट घालून
पोपट आला नटून
घुबड थकून गेला
कढईतील दुध आटवून

बदाम, पिस्ता दुधात टाकून
गाऊ लागली कोकिळाताई
आटवलेले दुध पिण्याची
जो तो करे अती घाई

दुध थंड होईपर्यंत
थुई थुई नाचे मोर
कावळा पिपेरी वाजवी
लावून सारा जोर

दुधात साखर टाकायला
विसरली वेंधळी मैना
आटवलेले दुध पितांना
सर्वांची झाली दैना

- रवींद्र चालीकवार
मु.पो.ता.महागाव
जि.यवतमाळ
मो.9011559106

शरदाच्या चांदराती

शरदाच्या चांदण्यात,
लख्ख पडला प्रकाश.
सखी तुझ्या सोबतीने,
बघ पाहतो आकाश. १

कोजागिरी जागरण,
तापवूया दूध आज.
पाहू चल चंद्र आता,
प्रिय सखी सोड लाज. २

शरदाच्या चांदराती,
चल सखी पुन्हा न्हाऊ.
केळी ठेवू चांदण्यात,
चल आनंदाने खाऊ. ३

चंद्र फुलला गगनी,
आनंदात नाचू गाऊ.
तारकांच्या गराड्यात,
पुन्हा पुन्हा चल जाऊ. ४

लख्ख प्रकाशात आज,
गीत प्रकाशाचे गावे.
देत संकटाला मात,
आनंदात पुढे जावे. ५

प्रकाशाचे गीत गात ,
एकमेका साथ देऊ.
आनंदाने जगतांना,
घरोघरी सुख नेऊ. ६

नागेश बोंतेवाड,
छत्रपती संभाजीनगर

५०० कोटींच्या क्लिपवरून महायुतीत वादाची ठिणगी

मुंबई : मराठा आंदोलक मनोज जरांगे पाटील यांनी उघड केलेल्या ५०० कोटींच्या कथित देवाणघेवाणीच्या ऑडिओ क्लिपनंतर राज्याच्या राजकारणात मोठी खळबळ उडाली आहे. या एका क्लिपमुळे सत्ताधारी महायुतीमध्ये प्रचंड तणावाचे वातावरण निर्माण झाले असून, मित्रपक्षांमधील मतभेद चव्हाट्यावर आले आहेत. या पार्श्वभूमीवर शिवसेना नेते रामदास कदम यांनी थेट पत्रकार परिषद घेत भाजप नेत्यांवर गंभीर आरोप केले, ज्यामुळे या वादात आणखी भर पडली आहे.

या प्रकरणावरून महायुतीमधील राजकीय वातावरण तापले असतानाच, आता उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी यात मध्यस्थी केली आहे. शिंदे यांनी रामदास कदम यांना या विषयावर आणखी कोणतेही भाष्य न करण्याच्या स्पष्ट सूचना दिल्याची माहिती समोर आली आहे. या वादावर पडदा टाकण्यासाठी आणि मित्रपक्षांमधील कटुता कमी करण्यासाठी शिंदे यांनी तातडीने हे पाऊल उचलल्याचे बोलले जात आहे.

रामदास कदम यांनी पत्रकार परिषदेत भाजप आमदार प्रसाद लाड आणि मनोज जरांगे पाटील यांचा फोटो दाखवत त्यांच्यात मैत्री असल्याचा दावा केला. तसेच, भाजपवर मित्रपक्षाला दाबण्याचा प्रयत्न करत असल्याचा थेट आरोपही त्यांनी केला. त्यांच्या या आक्रमक भूमिकेमुळे भाजपचे नेते तीव्र नाराज झाले असून, दोन्ही पक्षांमधील आरोप-प्रत्यारोपांच्या फैरी झडू लागल्या आहेत.

रामदास कदम यांनी थेट पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना पत्र लिहून मित्रपक्षाकडून होत असलेल्या कटाबाबत नाराजी व्यक्त केली आहे. मात्र, भाजपचे नेते प्रसाद लाड आणि प्रवीण दरेकर यांनी कदमांवर जोरदार टीका केल्यानंतरही मंत्री उदय सामंत वगळता शिवसेनेच्या एकाही नेत्याने त्यांना पाठिंबा दिला नाही. इतर नेत्यांनी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांची भेट घेऊन केवळ क्लिपच्या चौकशीची मागणी केली. त्यामुळे भाजपला अंगावर घेणारे रामदास कदम सध्या पक्षातच एकटे पडल्याचे चित्र आहे.

माळीवाडा येथे पदवीधर मतदारसंघासाठी ५८ टक्के मतदान

दौलताबाद (जावेद अहमद) : छत्रपती संभाजीनगर तालुक्यातील माळीवाडा येथे मराठवाडा पदवीधर मतदारसंघाच्या निवडणुकीसाठी मतदान प्रक्रिया पार पडली. या मतदान केंद्रावर एकूण ३४३ मतदारांची नोंद होती. त्यापैकी १९९ मतदारांनी मतदानाचा हक्क बजावला. त्यामुळे केंद्रावर सुमारे ५८ टक्के मतदान झाले.मतदान केलेल्या मतदारांमध्ये १५१ पुरुष व ४८ महिला मतदारांचा हक्क बजावला .मतदान प्रक्रिया शांततेत पार पडावी यासाठी मतदान केंद्रावर पोलिस बंदोबस्त ठेवण्यात आला होता. पोलिस निरीक्षक नितीन खंडागळे यांच्या मार्गदर्शनाखाली. रावसाहेब खिल्लारे यांनी बंदोबस्ताची जबाबदारी सांभाळली.बि एल ओ योगेश आहिरे व चरन जारवालयावेळी मतदान केंद्र अधिकारी अनुप कुलकर्णी, पी. आर.

निबाळकर, गजानन चिडरवार, विनोद मगरे व हर्षद गिलनकर यांनी मतदान प्रक्रियेशी संबंधित कामकाज पाहिले.पोलिस पाटील प्रमोद साठे, गणेश आस्वार, अमोल साठे यांच्यासह ग्रामपंचायत कर्मचारी उपस्थित होते.

मराठवाड्यातील नं. १ चे डी.टी.पी.सेंटर
साहिल कॉम्प्युटर्स अ‍ॅण्ड प्रिंटर्स
डॉ.बा.आं.म.विद्यापीठ गेटजवळ, जयसिंगपूरा, औरंगाबाद.
मो. 8087880274,8956362639, 9270446603, 9405109103
डी.टी.पी. (मराठी, हिंदी, इंग्रजी)
■ प्रोजेक्ट रिपोर्ट ■ डेझर्टेशन
■ पीएच.डी./एम.फिल.थेसिस ■ कलर प्रिंट
■ डी.एड.,एम.एड.प्रोजेक्ट ■ स्कॅनिंग
■ स्पायरल व हार्ड बायडींग ■ लॅमिनेशन
महाराष्ट्रातील सर्वच विद्यापीठाच्या 1300 पेक्षा जास्त पीएच.डी. 1500 एम.फिल., 4000 हून अधिक डेझर्टेशन्सचा अनुभव, कुशल ऑपरेटर्स, लाईट गेल्यास इन्व्हर्टरची सोय असलेले मराठवाड्यातील नं. 1 चे डी.पी.पी. सेंटर
अनुभव नसलेल्यांकडे जाऊन मानसिक व आर्थिक त्रास करून घेण्यापेक्षा.. अनुभवी ऑपरेटर्सकडून अचूक व उत्कृष्ठ कामासाठी अवश्यक संपर्क साधा.
Contact No.- 8956362639 / 8087880274
Email - sahilcomputer05@gmail.com

बातम्या व जाहिरातीसाठी संपर्क 7588005002

महाराष्ट्रातील प्रत्येक तालुक्यात प्रतिनिधी नेमणे आहे.
कृपया दुपारी 12 ते रात्री 8 या वेळेत संपर्क करा.
संपर्क क्र. 7588005002

महाराष्ट्र जनशक्ती

website: www.maharashtrajanshaktinews.com

छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद), रविवार २५ ऑक्टोबर २०२६

कर्मचाऱ्यांच्या दुर्लक्षामुळे अजगराचा मृत्यू

परभणी (बी. डी. रामपूरकर) : परभणी येथील वनविभागाच्या प्रादेशिक कार्यालयात अजगर आढळून आल्याची गंभीर घटना दिनांक २३ ऑक्टोबर २०२६ रोजी समोर आली. तक्रारीनुसार, कार्यालयातील संबंधित कर्मचाऱ्यांनी आवश्यक काळजी व सुरक्षिततेची व्यवस्था न केल्यामुळे तसेच कर्तव्यामध्ये कसूर झाल्यामुळे अजगराचा मृत्यू झाल्याचा आरोप करण्यात आला आहे. या घटनेमुळे वन्यजीव संरक्षण आणि वनविभागाच्या कार्यपद्धतीबाबत गंभीर प्रश्न उपस्थित झाले आहेत.वन्यजीवांचे संरक्षण करणे ही वनविभागाची महत्त्वाची जबाबदारी असताना कार्यालयाच्या परिसरात आढळलेल्या अजगराला सुरक्षितपणे हाताळणे, त्याला योग्य वातावरण उपलब्ध करून देणे आणि नियमानुसार आवश्यक कार्यवाही करणे अपेक्षित होते. मात्र, संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या निष्काळजीपणामुळे अजगराचा मृत्यू झाल्याचा आरोप तक्रारदारांनी केला आहे.या प्रकरणी वनसंरक्षक (CF), प्रादेशिक कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर यांच्याकडे दिनांक २३ ऑक्टोबर २०२६ रोजी लेखी तक्रार दाखल करण्यात आली आहे. संबंधित वनरक्षक, वनपाल आणि वनपरिक्षेत्र अधिकारी (RFO) यांच्या भूमिकेची सखोल विभागीय चौकशी करून दोषी आढळणाऱ्यांवर कठोर कारवाई करावी, तसेच अजगराच्या मृत्यूचे नेमके कारण स्पष्ट करण्यासाठी शवविच्छेदन (PM) अहवाल मागवावा, अशी मागणी करण्यात आली आहे. वरिष्ठ वनाधिकाऱ्यांनी या प्रकरणाची CCF स्तरावर स्वतंत्र चौकशी करून जबाबदारी निश्चित करावी आणि वन्यजीव संरक्षण कायद्यानुसार योग्य ती कायदेशीर कार्यवाही करावी, अशी मागणी तक्रारदारांनी केली आहे.

मुख्य मागण्या : अजगराच्या मृत्यूची निष्पक्ष व सखोल चौकशी करावी. संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या कर्तव्यातील कसुरीची विभागीय चौकशी करावी., शवविच्छेदन अहवाल मागवून मृत्यूचे कारण स्पष्ट करावे., दोषी आढळणाऱ्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर नियमानुसार कठोर कारवाई करावी., भविष्यात अशा घटना घडू नयेत यासाठी वनविभागाच्या कार्यालयांमध्ये वन्यजीवांच्या सुरक्षिततेसाठी योग्य उपाययोजना कराव्यात.वन्यजीव संरक्षणाच्या जबाबदारीत कसूर झाली असल्यास संबंधितांना जबाबदार धरणार का? वरिष्ठ वनाधिकारी या गंभीर प्रकरणाची दखल घेऊन तातडीने कारवाई करणार का, याकडे नागरिकांचे लक्ष लागले आहे.

श्री छत्रपती शिवाजी कॉलेज ऑफ फार्मसीमध्ये विद्यार्थी स्वागत समारंभ उत्साहात संपन्न

कन्नड : श्री छत्रपती शिवाजी शिक्षण प्रसारक मंडळ, कन्नड संचलित श्री छत्रपती शिवाजी कॉलेज ऑफ फार्मसी, कन्नड येथे शैक्षणिक वर्ष २०२६–२७ मध्ये बी. फार्मसी व डी. फार्मसी अभ्यासक्रमांना नव्याने प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांचा स्वागत समारंभ उत्साहपूर्ण वातावरणात संपन्न झाला.कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी संस्थेचे सचिव श्री. चंद्रकांत देशमुख होते. प्रमुख अतिथी म्हणून महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाच्या (MSBTE) प्रादेशिक कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगरचे उपसचिव श्री. गौरव ए. देहाडे, ग्लेक्सी लॅबोरेटरीज प्रा. लि., छत्रपती संभाजीनगरचे संचालक श्री. रत्नाकर देशमुख आणि आरती इन्स्टिट्यूट, छत्रपती संभाजीनगरचे मेंटॉर श्री. विवेक भोसले उपस्थित होते. यावेळी संस्थेचे कोषाध्यक्ष श्री. बाबासाहेब मोहिते, विश्वस्त श्री. विशाल आहेर, शिवाजी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. विजय भोसले तसेच श्री छत्रपती शिवाजी कॉलेज ऑफ फार्मसीचे प्राचार्य डॉ. राहुल क्षीरसागर यांची प्रमुख उपस्थिती होती.कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्राचार्य डॉ. राहुल क्षीरसागर यांनी केले. त्यांनी महाविद्यालयाची शैक्षणिक वाटचाल, फार्मसी शिक्षणाचे महत्त्व तसेच विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी राबविण्यात येणाऱ्या विविध उपक्रमांची माहिती दिली. विद्यार्थ्यांनी ज्ञान, कौशल्ये आणि व्यावसायिक मूल्ये आत्मसात करून आरोग्यसेवेच्या क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण योगदान द्यावे, असे आवाहन त्यांनी केले.प्रमुख अतिथी श्री. गौरव ए. देहाडे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना सोशल मीडियाचा सकारात्मक आणि प्रभावी वापर करण्याचे महत्त्व अधोरेखित केले. डिजिटल युगात सोशल मीडियाच्या माध्यमातून व्यावसायिक संपर्क वाढविता येतो, तसेच रोजगाराच्या संधी, नोकरीविषयक माहिती आणि करिअरचे विविध पर्याय जाणून घेता येतात. त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी सोशल मीडियाचा योग्य वापर करून आपल्या करिअरच्या संधी अधिक व्यापक कराव्यात, असे त्यांनी सांगितले.श्री. विवेक भोसले यांनी यशस्वी होण्यासाठी नवीन कौशल्ये विकसित करण्याची आवश्यकता विशद केली. बदलत्या काळानुसार स्वतःला अद्ययावत ठेवणे, नवनवीन गोष्टी शिकण्याची तयारी ठेवणे आणि प्रत्यक्ष कामात उपयोगी पडणारी कौशल्ये आत्मसात करणे महत्त्वाचे असल्याचे त्यांनी नमूद केले.श्री. रत्नाकर देशमुख यांनी यशस्वी जीवनासाठी सातत्य, मेहनत, शिस्त आणि ध्येयाप्रती निष्ठा या गुणांचे महत्त्व स्पष्ट केले. कोणत्याही क्षेत्रात यश मिळविण्यासाठी नियमित प्रयत्न आवश्यक असून, अडचणींवर मात करत सातत्याने प्रयत्न केल्यास निश्चितच प्रगती साधता येते, असा प्रेरणादायी संदेश त्यांनी विद्यार्थ्यांना दिला.अध्यक्षीय समारोपात डॉ. विजय भोसले यांनी विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयातील शैक्षणिक संधींचा पुरेपूर लाभ घ्यावा, नियमित अभ्यासासोबत व्यावहारिक प्रशिक्षणावर भर द्यावा आणि कुशल, जबाबदार व समाजाभिमुख फार्मासिस्ट म्हणून स्वतःची ओळख निर्माण करावी, असे आवाहन केले. तसेच सर्व नवप्रवेशित विद्यार्थ्यांना त्यांच्या पुढील शैक्षणिक वाटचालीसाठी शुभेच्छा दिल्या.

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु. साक्षी साळुंखे यांनी केले, तर श्री. सौरभ आहेर यांनी आभारप्रदर्शन केले. संस्थेचे पदाधिकारी, मान्यवर, प्राध्यापक आणि कर्मचारी यांच्या उपस्थितीत संपन्न झालेला हा स्वागत समारंभ नवप्रवेशित विद्यार्थ्यांना प्रेरणा देणारा आणि त्यांच्या भावी करिअरच्या वाटचालीस दिशा देणारा ठरला.

महाराष्ट्र जनशक्ती

website: www.maharashtrajanshaktinews.com

छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद), रविवार २५ ऑक्टोबर २०२६

जि.प.प्रा.शा. वडनेर येथे किशोरवयीन मुलींसाठी सखी कक्षाचे उदघाटन

कन्नड (अरुण थोरात): जि.प. कें. प्राथमिक शाळा, वडनेर तांडा ता.कन्नड येथे दि.२४ ऑक्टोबर रोजी किशोरवयीन मुलींसाठी सखी-कक्षाचे उद्घाटन जिल्हा परिषद सदस्या मंजुषा ताई मलदुडे यांच्या हस्ते करण्यात आले. किशोरवयीन मुलींच्या विविध समस्या, घ्यावयाची काळजी, माता व शिक्षकींचे मार्गदर्शन आदी बाबत मार्गदर्शन करण्यात आले, तसेच मासिक पाळीच्या काळात किशोर वयीन मुलींना होणाऱ्या शारीरिक व मानसिक त्रासावर शाळेतच मार्गदर्शन व आधार शिळावा या उद्देशाने शाळेचे मुख्याध्यापक विनोद पवार यांच्या संकल्पनेतून या 'सती- कक्षाची स्थापना करण्यात आली. सखी कक्षाच्या उद्घाटनासाठी जेहुर गटाच्या जिल्हा परिषद सदस्या मंजुषा मालदोडे, जेहूर गणाचे पंचायत समिती सदस्य कचरूभाऊ सावंत, पंचायत समितीचे माजी उपसभापती सुनिलभाऊ निकम, वडनेरतांडया चे सरपंच मुलचंद पवार, वि. कार्य. सोसायटीचे चेअरमन विनायक चव्हाण, राजूभाऊ राठोड, वडनेर केंद्राचे केंद्रप्रमुख देवीसिंग राजपूत, शालेय व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष संतोष राठोड, केंद्रांतर्गत मुख्याध्यापक ग्रामपंचायत सदस्य, ग्रामस्थ, महिला पालक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

यापप्रसंगी जिल्हा परिषद सदस्या मंजुषा मालदुडे यांनी शाळेच्या विकासासाठी पाच लाख रुपये आणि पंचायत समिती सदस्य कचरू सावंत यांनी शाळेसाठी वॉटर फिल्टर देण्याचे जाहिर केले.

सखी कक्षाच्या स्थापनेसाठी शाळेतील महिला शिक्षिक श्रीमती जाधव, श्रीमती राठोड, श्रीमती दाबके यांचे मोलाचे सहकार्य मिळाले. सर्व शिक्षकांच्या सहकार्यातून कार्यक्रम यशस्वी पार पडला.

१० हजारांच्या कर्जासाठी शेतकऱ्याचा फायनान्स कंपनीत संशयास्पद मृत्यू

नांदेड : जिल्ह्यातील माळकौठा येथे अवघ्या ८ ते १० हजार रुपयांच्या कर्जवसुलीवरून ४० वर्षीय शेतकऱ्याचा खासगी फायनान्स कंपनीच्या कार्यालयात संशयास्पद मृत्यू झाल्याने खळबळ उडाली आहे. चंद्रकांत दगडूजी शिंदे असे मृत शेतकऱ्याचे नाव आहे. या प्रकरणावरून राष्ट्रवादी काँग्रेस (शरदचंद्र पवार) पक्षाचे आमदार रोहित पवार यांनी राज्य सरकारवर निशाणा साधला आहे. फायनान्स कंपनीच्या कर्मचाऱ्यांनी शिंदे यांना कार्यालयात डांबून अमानुष छळ केला आणि त्यानंतर त्यांच्या मृत्यूला आत्महत्येचे स्वरूप देण्याचा प्रयत्न केल्याचा गंभीर आरोप त्यांनी केला आहे. तसेच, संबंधित कंपनीच्या जबाबदार व्यक्तींवर हत्येचा गुन्हा दाखल करून तातडीने अटक करण्याची मागणीही रोहित पवार यांनी केली आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार, चंद्रकांत शिंदे हे नांदेड जिल्ह्यातील माळकौठा येथील रहिवासी होते. त्यांच्याकडे दोन एकर शेती होती. शेतीच्या उत्पन्नावर कुटुंबाचा उदरनिर्वाह करताना आर्थिक गरज भागवण्यासाठी त्यांनी केएफ एंटरप्रायझेस या खासगी फायनान्स कंपनीकडून १० हजार रुपयांचे कर्ज घेतले होते. मात्र, या अल्प रकमेच्या कर्जाच्या वसुलीवरून घडलेल्या घटनेने आता गंभीर स्वरूप धारण केले आहे.

शेतकऱ्यांना शेतीसाठी लागणारा खर्च, कुटुंबाच्या दैनंदिन गरजा आणि अनिश्चित उत्पन्न यांचा सामना करावा लागतो. अशा परिस्थितीत घेतलेल्या छोट्या कर्जाच्या वसुलीसाठी संबंधितांवर दबाव आणला जात असल्याच्या तक्रारी वेळोवेळी समोर येतात. चंद्रकांत शिंदे यांच्या मृत्यूच्या घटनेमुळेही कर्जवसुलीच्या पद्धती आणि त्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या दबावाच्या मार्गांबाबत चर्चा सुरू झाली आहे. तथापि, या प्रकरणात नेमके काय घडले, हे पोलिसांच्या तपासातून स्पष्ट होणे आवश्यक आहे.

एकल महिला पुनर्विवाह- ऐतिहासिक शासकीय सोहळा

अंबाजोगाई / बीड : (भगवंत पाळवदे) : नाशिक जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी ओमकार पवार यांच्या पुढाकाराने आज जिल्हा परिषदेच्या वतीने पाच एकल महिलांचे पुनर्विवाह सामुदायिक रीतीने लावण्यात आले. एकल महिलांच्या या विवाह समारंभाला शिक्षण मंत्री दादाजी भुसे, अन्न व औषध प्रशासन मंत्री नरहरी झिरवळ, खासदार आमदार व राजकीय सामाजिक कार्यकर्ते मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.. एका जिल्हा परिषदेने पुढाकार घेऊन एकल महिलांच्या पुनर्विवाहाचे आयोजन करणे ही एक ऐतिहासिक गोष्ट आहे सामाजिक सुधारणांच्या मागे प्रशासन उभे राहणे यातून सामाजिक सुधारणांचा वेग नक्कीच वाढतो. या पुनर्विवाह आपल्या साऊ एकल महिला समितीचे पुनर्विवाह योजना प्रमुख अशोक कुटे यांनी सक्रिय सहभाग घेतला व विवाह नोंदणी पासून या प्रक्रियेत खूप कष्ट घेतले.. महाराष्ट्रातील पुनर्विवाह चळवळीला गती देणारी ही ऐतिहासिक घटना म्हणून नोंदवली जाईल.

या कार्यक्रमाला जेष्ठ समजसेवक तथा महाराष्ट्र शासनाच्या एकल महिला धोरण मसुदा समितीचे राज्य निमंत्रक स्वतः हेरंब कुलकर्णी, महाराष्ट्र एकल महिला समितीचे नाशिक जिल्हा समन्वयक नलिनी सोनवणे, विद्या कसबे, फरीदा काझी अशोक कुटे, सोमा कुऱ्हाडे, इत्यादी मान्यवर उपस्थित होतो

महाराष्ट्र जनशक्ती

website: www.maharashtrajanshaktinews.com

छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद), रविवार २५ ऑक्टोबर २०२६

बौद्ध धम्मातील आश्विन पौर्णिमेचे महत्त्व

भारतीय संस्कृतीत पौर्णिमेला धार्मिक, सांस्कृतिक आणि आध्यात्मिकदृष्ट्या विशेष महत्त्व आहे. आश्विन महिन्यात येणाऱ्या पौर्णिमेला शरद पौर्णिमा किंवा कोजागरी पौर्णिमा असेही म्हटले जाते. विविध भारतीय परंपरांमध्ये या दिवसाचे महत्त्व वेगवेगळ्या स्वरूपात व्यक्त होते. बौद्ध धम्माच्या संदर्भात आश्विन पौर्णिमेचा विचार करताना केवळ चंद्रदर्शन किंवा पारंपरिक विधी यांपुरते मर्यादित न राहता वर्षावासाची सांगता, भिक्खुसंघातील आत्मपरीक्षण, शीलपालन, दान, मैत्री, करुणा आणि प्रज्ञा या मूल्यांचा विचार करणे आवश्यक आहे. बौद्ध धम्माच्या विविध शाखांमध्ये या दिवसाचे आचरण एकसारखे नसले, तरी वर्षावासाच्या समाप्तीशी संबंधित काळ आणि त्यातून मिळणारा आत्मपरीक्षणाचा संदेश महत्त्वपूर्ण ठरतो. आश्विन पौर्णिमेच्या निमित्ताने बुद्धांच्या शिकवणुकीचा वर्तमान भारतीय समाजाशी संबंध जोडणे, हे या दिवसाचे महत्त्व अधिक व्यापक करणारे ठरते.तथागत गौतम बुद्धांनी मानवी दुःखाचे स्वरूप समजून घेऊन त्यातून मुक्त होण्याचा मार्ग सांगितला. त्यांच्या शिकवणुकीत अंधश्रद्धा, कर्मकांड किंवा बाह्य प्रदर्शनापेक्षा विवेक, नैतिकता, अनुभव आणि प्रज्ञेला महत्त्व आहे. त्यामुळे कोणत्याही धार्मिक तिथीचे महत्त्व तिच्याशी संबंधित परंपरांबरोबरच त्या निमित्ताने व्यक्ती आणि समाजाने स्वीकारावयाच्या मूल्यांमध्येही सामावलेले असते. आश्विन पौर्णिमेच्या निमित्ताने स्वतःच्या विचारांचे, वर्तनाचे आणि सामाजिक जबाबदाऱ्यांचे परीक्षण करणे, मनातील द्वेष व मत्सर कमी करणे, इतरांविषयी करुणा बाळगणे आणि समतेच्या मूल्यांना आपल्या जीवनात स्थान देणे, हा बौद्ध धम्माच्या मूलभूत शिकवणुकीशी सुसंगत दृष्टिकोन आहे.बौद्ध भिक्खुसंघाच्या जीवनात वर्षावासाला विशेष महत्त्व आहे. पावसाळ्याच्या काळात प्रवास करताना पूर, चिखल आणि इतर नैसर्गिक अडचणी निर्माण होत असत. तसेच या काळात जमिनीवर वाढणाऱ्या वनस्पती आणि निर्माण होणाऱ्या सूक्ष्मजीवांना अनावश्यक इजा होण्याची शक्यता असे. या पार्श्वभूमीवर भिक्खूंनी पावसाळ्यात ठरावीक काळ एका ठिकाणी राहून साधना करण्याची परंपरा विकसित झाली. वर्षावासाच्या काळात भिक्खू धम्माचा अभ्यास करतात, ध्यानसाधना करतात, विनयाचे पालन करतात आणि उपासक-उपासिकांना धम्माचे मार्गदर्शन करतात. गृहस्थ अनुयायीदेखील भिक्खुसंघाच्या सहवासातून शील, दान, संयम आणि प्रज्ञा यांचे महत्त्व समजून घेतात. त्यामुळे वर्षावास हा केवळ एका ठिकाणी राहण्याचा कालावधी नसून वैयक्तिक साधना, सामूहिक शिस्त आणि समाजाशी असलेले नाते दृढ करण्याची संधी आहे.वर्षावासाच्या समाप्तीशी संबंधित बौद्ध परंपरेत 'पवारणा' या विधीला महत्त्वाचे स्थान आहे. पवारणा म्हणजे भिक्खूंनी आपल्या सहकारी भिक्खूंना वर्तनातील संभाव्य त्रुटी दाखवून देण्याचे आमंत्रण देणे. या प्रक्रियेमागे कोणाचा अपमान करणे किंवा दोषारोप करणे हा हेतू नसतो. उलट, आपल्या आचरणातील उणिवा समजून घेऊन त्या सुधारण्याची तयारी आणि संघजीवनात पारदर्शकता राखणे हा त्यामागील मुख्य उद्देश असतो. व्यक्तीला स्वतःच्या सर्व चुका नेहमीच जाणवतील असे नाही. त्यामुळे विश्वासाच्या वातावरणात इतरांनी दाखवून दिलेल्या त्रुटी शांतपणे ऐकणे, त्यांचा विचार करणे आणि आवश्यक सुधारणा करणे ही धम्माचरणातील महत्त्वाची प्रक्रिया आहे. पवारणेचा हा संदेश आजच्या वैयक्तिक, कौटुंबिक, शैक्षणिक आणि सार्वजनिक जीवनातही मार्गदर्शक ठरू शकतो.बौद्ध धम्मात शील, समाधी आणि प्रज्ञा ही साधनेची महत्त्वाची अंगे मानली जातात. शील म्हणजे केवळ काही नियमांचे पालन नव्हे, तर आपल्या वर्तनामुळे इतरांना होणाऱ्या परिणामांची जाणीव ठेवून जबाबदारीने जगणे होय. पंचशीलाच्या शिकवणुकीत प्राणिहिंसा टाळणे, चोरी न करणे, कामविषयक गैरवर्तनापासून दूर राहणे, असत्य भाषण न करणे आणि मादक पदार्थांमुळे विवेक हरपेल असे वर्तन टाळणे यांसारख्या नैतिक तत्त्वांचा समावेश होतो. ही तत्त्वे व्यक्तीच्या जीवनात विश्वास, संयम आणि सुरक्षितता निर्माण करण्यास मदत करतात. आश्विन पौर्णिमेच्या निमित्ताने या तत्त्वांकडे केवळ धार्मिक उपदेश म्हणून न पाहता दैनंदिन जीवनातील आचारसंहिता म्हणून पाहिले पाहिजे.आजच्या काळात असत्य माहिती पसरविणे, दुसऱ्यांची बदनामी करणे, सामाजिक माध्यमांवर अपमानास्पद भाषा वापरणे, आर्थिक व्यवहारांत फसवणूक करणे आणि वैयक्तिक स्वार्थासाठी इतरांच्या हक्कांकडे दुर्लक्ष करणे अशा समस्या दिसून येतात. अशा परिस्थितीत सम्यक वाणी आणि सम्यक कर्म यांचे महत्त्व अधिक वाढते. एखादी माहिती पुढे पाठविण्यापूर्वी तिची सत्यता तपासणे, मतभेद असले तरी व्यक्तीचा सन्मान राखणे, दुर्बल व्यक्तींच्या हक्कांचे संरक्षण करणे आणि सार्वजनिक संपत्तीचा प्रामाणिकपणे वापर करणे ही आधुनिक जीवनातील धम्माचरणाची उदाहरणे आहेत. आश्विन पौर्णिमेच्या निमित्ताने प्रत्येकाने स्वतःला प्रश्न विचारावा की, माझ्या वर्तनामुळे इतरांच्या जीवनात विश्वास वाढतो की भीती निर्माण होते? माझ्या शब्दांतून मैत्री निर्माण होते की द्वेष? माझ्या निर्णयांमुळे समाजात न्याय वाढतो की विषमता दृढ होते?आत्मपरीक्षणाचा अर्थ स्वतःला दोष देत राहणे असा नाही. त्याचा खरा उद्देश स्वतःच्या चुका ओळखून त्यांत सुधारणा करण्याची तयारी निर्माण करणे हा आहे. चूक झाली हे मान्य करणे, तिच्यामागील कारण समजून घेणे आणि ती पुन्हा होऊ नये यासाठी प्रयत्न करणे हा प्रगल्भतेचा मार्ग आहे. स्वतःला नेहमीच योग्य समजणाऱ्या व्यक्तीला शिकण्याची संधी कमी मिळते; परंतु आपल्या विचारांत सुधारणा करण्याची तयारी असणारी व्यक्ती अधिक संवेदनशील आणि विवेकी बनते. पवारणेच्या भावनेतून मिळणारा हा संदेश केवळ भिक्खुसंघापुरता मर्यादित नाही. शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांचे म्हणणे ऐकणे, लोकप्रतिनिधींनी जनतेसमोर उत्तरदायी राहणे, प्रशासकीय यंत्रणेने चुका मान्य करून दुरुस्ती करणे आणि कुटुंबातील सदस्यांनी परस्परांशी मोकळेपणाने संवाद साधणे या सर्व क्षेत्रांत आत्मपरीक्षणाची आवश्यकता आहे.बौद्ध परंपरेत दानाला महत्त्व आहे; मात्र दानाचा अर्थ केवळ पैसा किंवा वस्तू देणे एवढाच नाही. गरजू व्यक्तीला अन्न, वस्त्र, औषधे किंवा शिक्षणासाठी मदत करणे हे दानाचे प्रत्यक्ष स्वरूप आहे. त्याचबरोबर ज्ञान वाटणे, दुःखी व्यक्तीचे म्हणणे संयमाने ऐकणे, संकटात असलेल्या व्यक्तीला आधार देणे आणि अन्यायग्रस्त व्यक्तीच्या बाजूने उभे राहणे हीदेखील दानशीलतेची रूपे आहेत. दानामागे प्रसिद्धी, प्रतिष्ठा किंवा परतफेडीची अपेक्षा नसावी; त्यामागे करुणा आणि इतरांच्या दुःखाबद्दलची जाणीव असावी. अशा भावनेतून केलेले दान समाजात परस्परविश्वास वाढविते आणि एकाकीपणाचा सामना करणाऱ्या व्यक्तींना आधार देते.वर्षावासाच्या काळात गृहस्थ उपासक आणि भिक्खुसंघ यांच्यातील परस्परसंबंध दृढ होतात. गृहस्थ अन्नदान आणि आवश्यक वस्तूंच्या माध्यमातून संघाला सहकार्य करतात, तर भिक्खू धम्मोपदेश आणि नैतिक मार्गदर्शनाच्या माध्यमातून समाजाला प्रेरणा देतात. या नात्याचा पाया परस्पर आदर आणि सामाजिक सहकार्य हा आहे. वर्षावासानंतर काही बौद्ध परंपरांमध्ये 'कठिन चीवरदान' या परंपरेला महत्त्व असते. या प्रसंगी भिक्खूंना चीवर किंवा वस्त्र अर्पण केले जाते. पवारणा आणि कठिन चीवरदान या परस्पर संबंधित असल्या, तरी त्या एकच विधी नाहीत. पवारणा ही वर्षावासाच्या समाप्तीशी संबंधित संघातील आत्मपरीक्षणाची प्रक्रिया आहे, तर कठिन चीवरदान ही वर्षावास पूर्ण केलेल्या भिक्खुसंघाला चीवर अर्पण करण्याची स्वतंत्र परंपरा आहे. या परंपरांकडे पाहताना दानाचे सामाजिक आणि नैतिक मूल्य समजून घेणे आवश्यक आहे.दान हे अन्यायकारक व्यवस्था कायम ठेवण्याचे साधन ठरू नये. गरिबी, भेदभाव आणि वंचितता यांची कारणे दूर करण्यासाठी शिक्षण, रोजगार, आरोग्यसेवा आणि समान संधी उपलब्ध करून देणेही तितकेच महत्त्वाचे आहे. करुणा ही केवळ सहानुभूतीची भावना नसून दुःख कमी करण्यासाठी कृती करण्याची प्रेरणा आहे. एखाद्या विद्यार्थ्याला पुस्तके देणे हे दान आहे; परंतु त्याला दर्जेदार शिक्षण मिळावे यासाठी प्रयत्न करणे ही सामाजिक जबाबदारी आहे. एखाद्या गरजू कुटुंबाला अन्न देणे आवश्यक आहे; त्याचबरोबर त्या कुटुंबाला रोजगार आणि सन्मानाने जगण्याच्या संधी उपलब्ध व्हाव्यात, यासाठी काम करणेही गरजेचे आहे. अशा प्रकारे वैयक्तिक दानशीलता आणि सामाजिक न्यायाची जाणीव एकमेकांना पूरक ठरतात.तथागत बुद्धांनी शिकविलेल्या मैत्रीभावाचा अर्थ सर्व सजीवांविषयी सद्भावना बाळगणे असा आहे. करुणा म्हणजे दुसऱ्याच्या दुःखाची जाणीव करून ते कमी करण्याची इच्छा; मुदिता म्हणजे दुसऱ्याच्या आनंदात आनंद मानणे; आणि उपेक्षा म्हणजे जीवनातील चढ-उतारांत विवेक व मानसिक संतुलन राखणे. या चार ब्रह्मविहारांचा स्वीकार केल्यास व्यक्तीचे भावविश्व अधिक व्यापक बनते. मतभेद असले तरी द्वेष न बाळगणे, दुसऱ्याच्या यशामुळे मत्सर न करणे, दुःखी व्यक्तीची थट्टा न करता तिला आधार देणे आणि कठीण परिस्थितीतही समतोल राखणे ही या मूल्यांची व्यवहारातील रूपे आहेत. आश्विन पौर्णिमेच्या निमित्ताने अशा सद्गुणांचा अभ्यास आणि आचरण करण्याचा संकल्प करता येतो.बौद्ध धम्मातील प्रज्ञा म्हणजे केवळ माहितीचे संकलन नव्हे. गोष्टींचे स्वरूप समजून घेणे, कारणपरिणामांचा विचार करणे, पूर्वग्रह ओळखणे आणि विवेकाच्या आधारे निर्णय घेणे ही प्रज्ञेची लक्षणे आहेत. अंधश्रद्धा, अफवा, जातीय द्वेष आणि व्यक्तिपूजेच्या प्रभावाखाली न जाता सत्याचा शोध घेणे हे प्रज्ञेचे सामाजिक महत्त्व आहे. बुद्धांनी व्यक्तीला स्वतः विचार करण्याची आणि अनुभवाच्या कसोटीवर गोष्टी तपासण्याची प्रेरणा दिली. त्यामुळे धम्माचा स्वीकार म्हणजे प्रश्न विचारणे थांबविणे नव्हे; तर अधिक सखोल प्रश्न विचारून सत्य, न्याय आणि कल्याणाच्या दिशेने वाटचाल करणे होय.भारतीय समाजाच्या संदर्भात समतेचा विचार विशेष महत्त्वाचा आहे. जात, लिंग, भाषा, धर्म, आर्थिक स्थिती किंवा जन्माच्या आधारावर माणसाचे मूल्य ठरविणारी मानसिकता मानवी प्रतिष्ठेला बाधा आणते. बौद्ध धम्मातील करुणा आणि समतेची मूल्ये प्रत्येक व्यक्तीला सन्मानाने जगण्याचा अधिकार असल्याची जाणीव दृढ करतात. समाजातील वंचित घटकांना शिक्षण, आरोग्य, रोजगार आणि निर्णयप्रक्रियेत समान संधी मिळणे ही सामाजिक न्यायाची मूलभूत गरज आहे. धम्माचरणाचा अर्थ केवळ वैयक्तिक शांतता मिळविणे नसून इतरांच्या दुःखाकडे संवेदनशीलतेने पाहणे आणि अन्याय कमी करण्यासाठी प्रयत्नशील राहणे असाही आहे.भारतात बौद्ध धम्माची परंपरा प्राचीन काळापासून विकसित झाली आहे. तथागत बुद्धांच्या शिकवणुकीने नैतिकता, अहिंसा, करुणा आणि विवेक यांना महत्त्व दिले. पुढील काळात अनेक भिक्खू, अभ्यासक आणि समाजसुधारकांनी या परंपरेचे जतन व प्रसार केला. आधुनिक भारतात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी बौद्ध धम्माचा स्वीकार करून त्यातील समता, स्वातंत्र्य, बंधुता आणि मानवी प्रतिष्ठेच्या मूल्यांना सामाजिक परिवर्तनाशी जोडले. 14 ऑक्टोबर 1956 रोजी नागपूरच्या दीक्षाभूमीवर त्यांनी बौद्ध धम्माची दीक्षा घेतली आणि मोठ्या संख्येने अनुयायांनी त्यांच्यासोबत धम्माचा स्वीकार केला. हा ऐतिहासिक प्रसंग भारतीय समाजातील जातीय विषमता आणि अपमानकारक सामाजिक व्यवस्थेविरुद्धच्या संघर्षाच्या संदर्भात महत्त्वाचा ठरतो.डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या धम्मदृष्टीत नैतिकता आणि सामाजिक जबाबदारी यांना मध्यवर्ती स्थान होते. माणसाला माणूस म्हणून सन्मान मिळावा, शिक्षणाच्या संधी उपलब्ध व्हाव्यात, स्त्री-पुरुष समानता दृढ व्हावी आणि समाजातील भेदभाव कमी व्हावा, या उद्दिष्टांशी धम्मातील मूल्यांचा संबंध जोडता येतो. त्यामुळे आश्विन पौर्णिमेच्या निमित्ताने बौद्ध समाजाने केवळ धार्मिक कार्यक्रम आयोजित करण्यापलीकडे जाऊन वाचनालये, अभ्यासवर्ग, आरोग्यशिबिरे, रक्तदान, विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक मदत आणि वंचित घटकांसाठी मार्गदर्शन यांसारखे उपक्रम राबविण्याचा विचार करावा. अशा उपक्रमांतून करुणा आणि समता ही तत्त्वे प्रत्यक्ष कृतीत उतरू शकतात.आजच्या वेगवान जीवनात मानसिक ताण, बेरोजगारी, कौटुंबिक संघर्ष, सामाजिक माध्यमांवरील आक्रमकता आणि वाढती असहिष्णुता यांमुळे व्यक्ती व समाजासमोर अनेक आव्हाने उभी आहेत. अशा परिस्थितीत ध्यान, सजगता, संयमित वाणी आणि विवेकपूर्ण निर्णय यांचे महत्त्व वाढते. तथापि, धम्माचा उपयोग केवळ वैयक्तिक ताण कमी करण्यापुरता मर्यादित ठेवणे योग्य नाही. व्यक्तीच्या अंतर्मनातील शांतता आणि समाजातील न्याय यांचा परस्परसंबंध ओळखणे आवश्यक आहे. ध्यान करणारी व्यक्ती जर इतरांच्या दुःखाबद्दल उदासीन राहिली, तर धम्मातील करुणेचा आशय अपूर्ण राहतो. त्याचप्रमाणे सामाजिक परिवर्तनासाठी काम करणाऱ्या व्यक्तीने स्वतःच्या वर्तनात संयम, सत्यनिष्ठा आणि समतेची मूल्ये जोपासणेही गरजेचे आहे.युवकांसाठी आश्विन पौर्णिमा हा आत्मविकासाचा संकल्प करण्याचा दिवस ठरू शकतो. शिक्षण घेताना चिकित्सक दृष्टिकोन स्वीकारणे, अफवांवर विश्वास न ठेवणे, व्यसनांपासून दूर राहणे, स्त्री-पुरुष समानतेचा आदर करणे, पर्यावरणाचे रक्षण करणे आणि सार्वजनिक प्रश्नांबाबत जबाबदार भूमिका घेणे ही धम्ममूल्यांची आधुनिक रूपे आहेत. सामाजिक माध्यमांवर मतभेद व्यक्त करताना अपमानास्पद भाषा न वापरणे, जातीय किंवा धार्मिक द्वेष पसरविणाऱ्या संदेशांना नकार देणे आणि सत्यापित माहितीच प्रसारित करणे हीदेखील सम्यक वाणीची आचरणातील उदाहरणे आहेत. अशा लहान कृतींमधून समाजात विश्वास आणि बंधुभाव वाढू शकतो.आश्विन पौर्णिमेचा संदेश अखेरीस चंद्राच्या पूर्णत्वापेक्षा माणसाच्या विचारांतील परिपक्वतेशी अधिक जोडलेला आहे. बाह्य प्रकाशाचे सौंदर्य क्षणिक असू शकते; परंतु विवेक, करुणा आणि समतेचा प्रकाश समाजाच्या दीर्घकालीन परिवर्तनाला दिशा देऊ शकतो. वर्षावासातून मिळणारी शिस्त, पवारणेतील आत्मपरीक्षण, दानातून व्यक्त होणारी उदारता आणि धम्मातील प्रज्ञेचा मार्ग या सर्वांचा स्वीकार दैनंदिन जीवनात झाला, तर पौर्णिमेचे औचित्य अधिक अर्थपूर्ण ठरेल. व्यक्तीने स्वतःच्या चुका ओळखाव्यात, दुसऱ्यांचे म्हणणे ऐकावे, अन्यायाविरुद्ध विवेकपूर्ण भूमिका घ्यावी आणि सर्वांच्या प्रतिष्ठेचा आदर करावा, हा या दिवसाचा व्यापक संदेश आहे.म्हणूनच आश्विन पौर्णिमा ही धम्माचरणाची नव्याने उजळणी करण्याची संधी म्हणून पाहिली पाहिजे. बुद्धांनी दाखविलेल्या प्रज्ञा, करुणा आणि मैत्रीच्या मार्गावर चालताना स्वतःच्या जीवनात नैतिकता रुजविणे आणि समाजात समतेचे वातावरण निर्माण करणे हेच खरे धम्मकार्य आहे. मनातील द्वेष कमी करून संवाद वाढविणे, भेदभावाऐवजी बंधुता स्वीकारणे आणि केवळ स्वतःच्या कल्याणाचा विचार न करता सर्वांच्या हितासाठी कार्य करणे, यातून आश्विन पौर्णिमेचा संदेश प्रत्यक्षात उतरू शकतो. चंद्राच्या प्रकाशाने उजळलेल्या रात्रीप्रमाणे मानवी जीवनही प्रज्ञेने उजळावे आणि प्रत्येक व्यक्तीला सन्मानाने जगता येईल असा समाज घडावा, हीच या पौर्णिमेनिमित्त अपेक्षा आहे.

सुजाता मोरे,
(लेखिका, बौद्ध धम्म व पर्यटन प्रशासनशास्त्राच्या अभ्यासक आहेत)
ईमेल - sujata.more२१०३@gmail.com

महाराष्ट्र जनशक्ती
website: www.maharashtrajanshaktinews.com
छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद), रविवार २५ ऑक्टोबर २०२६

कोजागिरी : चांदण्यांच्या साक्षीने काळोखाचे पूजन.!

शरदाच्या रात्रीला आकाशाच्या निळ्या मखमलीवर कोजागिरीचा चंद्र नक्षीकाम करून सौंदर्याचा साज चढविताना चांदण्यांच्या कुंचल्यातून पृथ्वीच्या कपाळावर शांततेची चंद्रकोर रेखाटतो. या चंद्रप्रकाशाच्या अमृतधारांनी न्हाऊन निघालेली धरतीसुद्धा दवबिंदूच्या मोत्यांनी सजलेल्या हिरवळीने मंद झुलणाऱ्या पानांची वीण पांघरते. अशावेळी कोजागिरी केवळ पंचांगातील तिथी राहत नाही; तर ती माणसाच्या संवेदनशीलतेला निसर्गाने हळुवार साद घातलेली असते. मात्र हे सगळं पाहताना आकाशात कोजागिरीचा चंद्र पूर्ण तेजाने तळपत असताना माणसाच्या अंतःकरणातील मूल्यांचा अंधार मात्र अमावस्येच्या चंद्रासारखा गडद होत असतो? हा प्रश्न मनाला सतत अस्वस्थ करीत राहतो.

प्रचलित धार्मिक समजुतीनुसार कोजागिरीला रात्री जागरण करणाऱ्यावर लक्ष्मीची कृपा होते. म्हणून 'को जागर्ति?' कोण जागे आहे? असा प्रश्न या पौर्णिमेच्या नावाशी जोडून पुढे येतो. काही परंपरामध्ये लक्ष्मीपूजन, प्रार्थना, नामस्मरण आणि दुग्धपानाला विशेष महत्त्व आहे. आपल्याकडे चंद्रप्रकाशात दूध पिण्याची मोठी परंपरा आहे. लक्ष्मीच्या आगमनाची अपेक्षा, जागरणाची श्रद्धा, आप्तस्वकीयांच्या सहवासाचा आनंद आणि निसर्गाच्या सौंदर्याचा आस्वादातच कोजागिरीचे खरे सांस्कृतिक वैभव सामावलेले आहे. परंतु या प्रश्नाचे उत्तर देताना आपण नेमके कोणत्या जागृतीचा उत्सव साजरा करतो, ही खरी विचार करण्याची बाब आहे.

डोळ्यांवर झोपेचा पहारा ठेवणे म्हणजे जागरण नव्हे; तर अन्यायाच्या अंधारात विवेकाची मशाल तेवत ठेवणे म्हणजे खरे जागरण होय. रात्रभर चंद्रदर्शन घेणे म्हणजे जागृती नव्हे; तर डोळ्यांसमोर घडणाऱ्या शोषणाला, विषमतेला आणि मूल्यांच्या ऱ्हासाला निर्भयपणे सामोरे जाणे, हीच खरी जागृती आहे. माणसाच्या विवेकावर अज्ञानाची धूळ साचली असेल आणि संवेदनांच्या खिडक्यांना स्वार्थाचे पडदे लावले असतील, तर चंद्राच्या हजारो किरणांनी अशा मनात प्रकाश कसा पाडावा? दुर्दैवाने आपण विधींच्या झगमगाटात इतके रममाण झालो आहोत की, श्रद्धेच्या गाभाऱ्यात मूल्यांची समई कधी विझलीय याचे भानही आपल्याला राहिलेले नाही.

कोजागिरी म्हटली की दुधाची आठवण अपरिहार्य आहे. दूध उकळते, त्यात साखर विरघळते, वेलचीचा सुगंध दरवळतो आणि चंद्रकिरणांच्या सहवासात त्याला अमृताचे प्रतीकात्मक रूप प्राप्त होते. एकाच पेल्यातून हे दूध वाटून घेताना आपलेपणाचा ओलावा निर्माण होतो. या दुधाच्या एका घोटात घराची ऊब, नात्यांची गोडी आणि एकत्र जगण्याची जाणीव दडलेली असते, ती आपण समजून घेणे आवश्यक आहे.

दुधाच्या शुभ्रतेतून समाजाच्या काळोखाकडे पाहिले तर काही प्रश्न पेल्याच्या तळाशी साचलेल्या सायीप्रमाणे वर येतात. एखाद्या घरात दुधाचे कारंजे उडत असताना दुसऱ्या घरात पाण्यात भिजवलेली भाकरीही वाट्याला येत नसेल तर या समृद्ध सोहळ्याने कोणाचे जीवन उजळणार आहे? एका बाजूला दुधाचे ग्लास सजावटीसाठी ठेवले जात असताना तर दुसऱ्या बाजूला कुपोषणाची आकडेवारी शेअर बाजारातील निर्देशांकासारखी मुसंडी मारीत असेल तर ही दुधाची नव्हे, तर संवेदनांची भेसळ आहे!

एकवेळ दुधात साखर कमी पडली तर साखर टाकून गोडवा वाढवता येईल; पण माणुसकीतला जो गोडवा संपत चालला आहे तो कोणत्या दुकानात मिळतो का? शिवाय नात्यामधील कटुता, व्यवहारातील फसवणूक आणि समाजातील विषमतेला वेलचीचा सुगंध लावून पवित्र करता येत नाही. चंद्रप्रकाशात ठेवलेले दूध कितीही शुभ्र दिसत असले, तरी मनातील मत्सर, लोभ आणि अहंकाराचे डाग त्यात विरघळून विरून जात नाहीत. या जागरणाचा आणखी एक आधुनिक प्रकार सभोवती बहरत आहे.

डोळे जागे, हात जागे, मोबाईल जागा; फक्त तिथे मन अनुपस्थित असते! कारण शेजारी बसलेल्या माणसाशी दोन शब्द बोलण्यापेक्षा दूरच्या अनोळखी व्यक्तीच्या छायाचित्रावर प्रतिक्रिया देणे आपल्याला हल्ली अधिक महत्त्वाचे झाले आहे. कुटुंब एकत्र बसलेले असते पण प्रत्येक जण आपल्या स्वतंत्र डिजिटल बेटावर निर्वासित झालेला असतो. चंद्र आकाशात एकटाच असतो; आणि त्याच्या प्रकाशात बसलेली माणसेही आपणहून भिंती घालून घेतलेल्या तुरुंगात एकाकी झालेली असतात. मग ही कसली एकत्रितता? ही तर एकाच छताखाली नांदणारी अनेक एकाकी विस्थापित मने आहेत.

रात्रभर जागूनही दुसऱ्याच्या वेदनेची चाहूल लागत नसेल तर ते जागरण नव्हे; तर निद्रेचेच एक आधुनिक रूप आहे. खरी जागरूकता म्हणजे अन्याय ओळखणे, विषमता समजून घेणे, पर्यावरणाच्या हाकेला प्रतिसाद देणे आणि नात्यांच्या तुटणाऱ्या धाग्यांना जपण्यात आहे. चंद्राच्या साक्षीने केलेल्या गप्पांना दुसऱ्याच्या अश्रूंची जाणीव असेल तरच त्या गप्पांना संस्कृतीचा अर्थ आणि वैभव प्राप्त होईल.

कोजागिरीला माणसाने चांगुलपणाचा ढोल वाजवण्यापेक्षा दुसऱ्याच्या आयुष्यात शांतपणे उजेड, उत्सवाच्या नावाखाली होणारी अन्नाची नासाडी, अनावश्यक खर्चाला आवर, ध्वनिप्रदूषण आणि कचऱ्यापासून परिसर संरक्षण व संवर्धन करण्याचा वारसा चंद्राकडून शिकावा. निसर्गाची पूजा म्हणजे त्याच्या प्रतिमेला फुले वाहणे एवढेच नाही; तर त्याच्या अस्तित्वाला धक्का न लावता जगण्याची शिस्त सांभाळणे आहे.

कोजागिरीच्या पदरात जागरूकता, समृद्धी, सहजीवन, निसर्गप्रेम आणि आत्मपरीक्षण ही मूल्ये गुंडाळलेली आहेत. परंतु परंपरेचा पदर हातात ठेवून तिच्यातील मूल्येच गळून पडली तर हाती विधीचे केवळ रिकामे आवरण उरते. फुलांचा हार गळ्यात असला म्हणून माणूस सुगंधी होत नाही; त्यासाठी त्याच्या विचारांत माणुसकीचा दरवळ भिनायला हवा.

कोजागिरीच्या रात्री आपण मुलांना केवळ परंपरा सांगण्याऐवजी त्या परंपरेतील मानवी मूल्ये समजावून सांगू शकतो. जाती, धर्म, भाषा आणि आर्थिक स्तराच्या भिंती ओलांडून माणसाला माणूस म्हणून स्वीकारू शकतो. अशा कृतीसाठी मोठ्या मंडपाची, महागड्या सजावटीची किंवा प्रसिद्धीच्या झोताची अजिबातच आवश्यकता नाही. यासाठी मनातील संवेदनशीलता आणि कृतीशील विवेक उजळविणे आवश्यक आहे.

माणसाच्या अंतरंगात विवेक नावाचा एक प्रकाशमान चंद्र असतो. त्याच्या शीतलता म्हणजे करुणा आणि त्यावरील कलंकाचे नाव स्वार्थ, अहंकार व दांभिकता आहे. बाह्य चंद्र दर पौर्णिमेला पूर्णत्वाने उगवतो; पण आतला चंद्र कित्येकदा अमावस्येच्या अंधारात हरवलेला असतो. त्याला उगवण्यासाठी पंचांगाची, कुठल्या शुभमुहूर्ताची किंवा पुरोहितांच्या मंत्रोच्चाराची आवश्यकता नसते, तर त्यासाठी स्वतःच्या चुका मान्य करण्याचे धैर्य आणि त्या सुधारण्याची प्रामाणिक तयारी आवश्यक असते.

कोजागिरीच्या उत्सवातील काळोख हा रात्रीच्या अंधाराचा नव्हे, तर मनातील अज्ञानाचा, सामाजिक दांभिकतेचा, विषमतेचा आणि असंवेदनशीलतेचा प्रतीकात्मक अंधार आहे. म्हणून चंद्रप्रकाशाला दोष देण्यात अर्थ नाही; कारण प्रकाशाचे काम उजळणे, तर अंधाराचे काम झाकणे. प्रश्न इतकाच की आपण उजेडाचा उपयोग सत्य पाहण्यासाठी करतो की आपले दोष गडदपणे दिसू नये म्हणून?

आपण निसर्गाचे सौंदर्य उपभोगतो; पण त्या सौंदर्याचे रक्षण करण्याची जबाबदारी स्वीकारतो का? चंद्राला अर्घ्य देणारे हात नदीत कचरा टाकत असतील, पर्यावरणाच्या नावाने भाषणे करणारेच प्रदूषण वाढवत असतील तर ती श्रद्धा नसून सोयीस्कर दुटप्पीपणा आहे. कारण संस्कृती ही केवळ परंपरांची पालखी नसते; ती मानवी मूल्यांची जबाबदारीही असते.

कोजागिरी पौर्णिमा आनंदाने, उत्साहाने आणि परंपरेच्या सौंदर्याची जाणीव ठेवून साजरी करावी. दूध प्यावे, चांदण्यांचा आनंद घ्यावा, आप्तेष्टांसोबत हसावे, गावे आणि आठवणींच्या आकाशात नवे तारे पेटवावेत. पण या सगळ्यात स्वतःला एक प्रश्न विचारावा की, या उत्सवानंतर आतला माणूस अधिक समृद्ध झाला आहे काय? कोजागिरीच्या जागरणाने माझ्यातल्या विवेकाला जागे केले का? या प्रश्नांची उत्तरे नकारार्थी असतील तर चंद्रप्रकाशात घालवलेली रात्र कितीही सुंदर असली, तरी तिचा सामाजिक आणि सांस्कृतिक अर्थ निरर्थक आहे.

चंद्र आकाशात उगवणे ही नैसर्गिक घटना आहे; पण माणसाच्या मनात उजेड पडणे ही संस्कारांची उपलब्धी असते. लक्ष्मीची आरती करणे हा धार्मिक विधी आहे; पण श्रमाचा सन्मान करणे हे मूल्यांचे पूजन आहे. दुधात साखर मिसळणे हा पाककलेचा भाग आहे; पण व्यवहारात गोडवा मिसळणे ही माणुसकीची कला आहे. रात्रभर जागणे ही शारीरिक क्रिया आहे; पण दुसऱ्याच्या वेदनेसाठी जागे होणे ही नैतिक जाणीव आहे.

चला तर या कोजागिरीला चंद्राकडे पाहताना स्वतःच्या अंतःकरणातही डोकावू या. दुधातील चंद्रबिंब सुंदर आहेच; पण एखाद्या भुकेल्याच्या डोळ्यात समाधानाचे प्रतिबिंब त्याहून सुंदर आहे. आकाशातील पौर्णिमा मन मोहून टाकतेच; पण अन्यायाविरुद्ध उभ्या राहिलेल्या विवेकाची पौर्णिमा समाजाचे भविष्य उजळून टाकते. आकाशातील चंद्राचे दर्शन घेताना अंतःकरणातील अंधाराचे विसर्जन करू. कारण चंद्रप्रकाशाने रात्र सुंदर होईल, पण मूल्यांच्या प्रकाशाने माणसाचे संपूर्ण जीवन सुंदर होईल..!

- डॉ. वासुदेव ऊगले
विभागप्रमुख,
मराठी भाषा व वाङ्मय विभाग,
श्रीमती दानकुँवर महिला महाविद्यालय,
जालना
vasnt.ugale@gmail.com

महाराष्ट्र जनशक्ती
website: www.maharashtrajanshaktinews.com
छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद), रविवार २५ ऑक्टोबर २०२६

भाग ७ : शत्रूच्या शिबीरात समीर

अबोलप्रीती
एक अनवट प्रेमकथा...

चन्द्रवल्लभ व समीर यांनी वायव्य सीमेवर आपले टेहळणीचे काम सुरू केले. समीरने आपला मोती कुत्राही बरोबर नेला होता. एका उंच माचणावर बसून टेहळणी करायची. त्या माचणावर छोटी झोपडीच बांधलेली होती. तिथेच रहायचे. जमेल तशी भाजी भाकरी बनवायची नाहीतर अरण्यातील फळे, कन्दमुळे, पाने खायची. एक आठवडा रात्री समीर टेहळणी करायचा तर दिवसा चन्द्रवल्लभ. असे बरेच काही आठवडे गेले. समीरच्या मनात येत होते, कुठे आपण राजप्रासादात काम मिळेल ही आशा बाळगून होतो आणि आता आपण काय करत आहोत... ? समीरने एका मऊ रेशमी कापडी पिशवीत राजकुमारीचे ते केस अगदी जपून ठेवले होते. ती रेशमी पिशवी हातात घेऊन तो बराच वेळ त्या केसांकडे पहात बसे. असा त्याला बराच वेळ बसलेला पाहताच चन्द्रवल्लभ त्याला एकदा म्हणाला, ‘‘सम्या ! अरे झोप आता, रात्रभर जागा होतास आणि त्या केसांकडे काही सारखा पाहू नकोस, ज्या हातांना तलवार चालवून, भाले फेकून, धनुष्य चालवून घट्टे पडलेले आहेत त्या हातात ही लाल केस असलेली रेशमी पिशवी ?’’

‘‘चंद्या अरे तुला नाही समजायचे... हे लाल केस माझ्यासाठी किती महत्त्वाचे आहेत ते... हे लाल केस म्हणजे नुसते केस नाही तर माझ्यासाठी जीव की प्राण आहे...’’ - समीर.

‘‘अरे तुझ्यासाठी मी करटोलीची भाजी आणि भाकरी करून ठेवली आहे ती आधी खा आणि झोप...’’ - चन्द्रवल्लभ. ‘‘हां... आज तू भाजी चांगली बनविलीस. उद्या आता शेवळा किंवा टाकळा बनव.’’ - समीर भाजी भाकरी खाता खाता म्हणाला. असाच एका रात्री टेहळणी करत असताना समीरला खूपच लाम्ब एक आग लागलेली दिसली. समीरला वाटले वणवा पेटला की काय ? पण लगेचच अगदी पळभरातच ती आग विझलीसुद्धा. समीरने निश्वास सोडला, बरं झालं तो वणवा नाही... सकाळी चन्द्रवल्लभला त्याने सांगितले, ‘‘तिकडे त्या बाजूला काल मला आग दिसली. जरा लक्ष ठेव.’’

समीरने घोड्यांना चारा दिला, स्वत: शेवळ्याची भाजी व भाकरी खाल्ली आणि झोपी गेला. चन्द्रवल्लभची टेहळणी सुरू झाली. त्यालाही थोड्या वेळाने त्याच जागी झाडीतून धूर वर आलेला दिसला. पण तो धूर लगेचच बन्द झाला. ही आग लागणे आणि विझणे दोन-तीन दिवस चालूच होते. समीरला मात्र शंका येऊ लागली. तो चन्द्रवल्लभला म्हणाला, ‘‘मी तिथे जाऊनच बघतो... अशी आग सारखी का लागते आणि विझते...’’ समीरने आपला घोडा तयार केला आणि निघाला. जिथे आग लागते ती जागा खूपच लाम्ब होती. समीरला त्या निबिड अरण्यातून आणि खूपच दुर्गम मार्गाने तिथपर्यन्त पोहोचायलाच तीन दिवस लागले. इकडे चन्द्रवल्लभ दिवसपाळी आणि रात्रपाळी करत होता. समीर जेव्हा त्या आगीच्या जागी पोहोचला तेव्हा तिथे त्याला वेगळेच चित्र दिसले. काही सैनिक राहूट्यांमध्ये रहात होते. अशा बऱ्याच राहूट्या होत्या. ते स्वयंपाक करताना चूल पेटवित. पण आग जास्त होऊ नये व धूर जास्त निघू नये याची काळजी घेत. ते खड्ड्यात लाकडे पेटवित आणि धूर जास्त होऊ नये म्हणून पुर्ण वाळलेली, थोडी थोडी लाकडेच जाळत व वारंवार त्या लाकडांवर मीठ मारत असत. समीरने हे सर्व पाहिले आणि त्याला काही वेगळीच हालचाल चालू असल्याचे दिसले. राहूट्यांवर त्याला रूपलनगरचा ध्वज दिसला. तर काही राहूट्यांमध्ये शस्त्रे, दारूगोळा दिसले, तर खूप घोडे व हत्तीही दिसले. रूपलनगरची सीमा आपल्या वायव्य सीमेलाच लागून आहे त्यामुळे ही सारसनगरवर आक्रमणाची तयार आहे हे समीरच्या लक्षात आले.तो लगेच मागे फिरला. चन्द्रवल्लभला सतर्क रहायला सांगितले व स्वत: सारसनगरकडे लगेच निघाला. त्याने सुभेदार विकर्णची भेट घेतली व सर्व वृत्तान्त सांगितला. विकर्णने समीरला थांबायला सांगितले व सेनापती धैर्यधर यांची भेट घडवून दिली. सेनापती धैर्यधर यांनी समीरला रुपलनगरच्या सैन्याविषयी अधिक माहिती मिळविण्याचे आदेश दिले. किती सैन्य बळ आहे, किती अश्व, गज आहेत, किती शस्त्रे व दारुगोळा आहे अशी सर्व माहिती त्वरीत सैनापती धैर्यधरला हवी होती. समीरने आपला सैनिकी गणवेश माचणावरच्या झोपडीत काढून ठेवला आणि मेंढपाळाचा साधा पोषाख केला. धोतर, बंडी, खांद्यावर घोंगडी, हातात काठी, डोक्याला मुंडासे असा पोषाख केला. सोबत काही शेळ्या, मेंढ्या घेतल्या, मदतीला आपल्या मोतीलाही घेतले आणि निघाला. तो थेट जिथे रूपलनगरचे सैनिक होते तिथे पोहोचला. त्या सैनिकांच्या आजूबाजूला तो शेळ्या, मेंढ्या फिरवत राहिला आणि त्यांच्यावर नजर ठेवू लागला. एवढ्यात समीरला एक सन्धी चालून आली. एक सैनिक झऱ्यावर मोठी पखाल घेऊन पाणी नेण्यासाठी आला होता. तो पाय घसरून पडला. त्याला चालताच येईना. वेदनेने विव्हळत मदतीसाठी हाका मारत होता. समीर जवळच होता. तो धावत त्याच्यापाशी गेला आणि त्याला खांद्यावर उचलून जवळच एका म्हातारीची झोपडी होती तिथे घेऊन गेला. त्या सैनिकाचा पाय मोडला होता. समीरने त्याला गवताच्या गादीवर झोपवले. त्याच्या पायाला वेताच्या काड्या वेलीने बांधल्या. तो सैनिक समीरला म्हणाला, ‘‘मला तू माझ्या शिबीरात घेऊन चल. तिथे मला उपचार घेता येतील.’’ समीर म्हणाला, ‘‘तुला चालता येत नाही आणि शिबीर इथून थोडे लाम्ब आहे मला तुला घेऊन जाता येणार नाही. तुला सध्या विश्रान्तीची गरज आहे. तुझा पाय थोडा बरा झाला की मी तुला व्यवस्थीत नेतो. तुझे हे कपडे रक्ताने माखलेले आहे मी धुवून आणतो. तु दुसरे कपडे घाल.’’ समीरने म्हातारीला त्याच्याकडे लक्ष द्यायला सांगितले. समीरने त्याचा सैनिकी पोशाख परिधान केला, पखालीत पाणी भरले आणि रूपलनगरच्या सैन्यात घुसला. खांद्यावरच्या पखालीतून तो सैनिकांना पाणी देत देत सगळीकडे फिरू लागला. तो त्यांच्या तयारीचा अन्दाज घेत होता. तीन-चार दिवस सगळीकडे फिरून सर्व माहिती मिळवून तो पुन्हा म्हातारीच्या झोपडीत परतला. तोपर्यंत त्या सैनिकाचा पाय थोडा बरा झाला होता. त्याला त्याच्या शिबिरात सोडले आणि तो सारसनगरला परतला. (क्रमशः)

अनिकेत भालेराव.
भ्रमणध्वनी : 9422504608